

Kartlegging av kulturlandskap i Gvammen, Hjartdal 2017

Sigve Reiso, Anders Thylén og Terje Blindheim

Ekstrakt

Stiftelsen BioFokus har sommer og høst 2017 foretatt kvalitetssikring og nykartlegging av kulturmarkslokaliteter i Gvammen i Hjørtal. Totalt 44 kulturmarkslokaliteter er beskrevet gjennom feltarbeidet. Av disse er 16 registrert som slåttemark, 1 som artsrik vegkant, 13 som naturbeitemark, 4 som hagemark og 9 som store gamle trær. Det ble også karlagt en lokalitet med dammer i kulturlandskapet. Ni lokaliteter har fått høyeste verdi svært viktig A, 20 har fått verdi viktig B og 15 har fått lokal verdi C.

Nøkkelord

Telemark
Hjørtal
Kulturlandskap
Naturtyper
Rødlistearter
Slåttemark
Naturbeitemark

Omslag

Fra kulturlandskapet i Gvammen
Foto: Sigve Reiso

ISSN: 1504-6370

ISBN: 978-82-8209-645-4

BioFokus-rapport 2018-5

Tittel

Kartlegging av kulturlandskap i Gvammen, Hjørtal 2017

Forfattere

Sigve Reiso, Anders Thylén og Terje Blindheim

Dato

1. mars 2018

Antall sider

31 sider

Refereres som

Reiso, S., Thylén, A. og Blindheim, T. 2018. Kartlegging av kulturlandskap i Gvammen, Hjørtal 2017. BioFokus-rapport 2018-5. ISBN 978-82-8209-645-4. Stiftelsen BioFokus. Oslo

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgiver

Fylkesmannen i Telemark, miljøvernavdelingen

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.
Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra:
<http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadalléen 21, 0349 OSLO

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Forord

Stiftelsen BioFokus har foretatt kvalitetssikring og nykartlegging av kulturmarkslokaliteter i Gvammen i Hjarthdal kommune i Telemark. Kartleggingen er på oppdrag fra Fylkesmannen i Telemark. Trond Eirik Silsand har vært vår kontaktperson hos oppdragsgiver. Sigve Reiso, har vært prosjektansvarlig og ansvarlig for utarbeiding av rapport for BioFokus. Ingvill Marit Buen Garnås ved Kulturlandskapssenteret i Telemark har bidratt som kontaktperson mot grunneiere og bidratt med lokalkunnskap. Vi ønsker å benytte anledningen til å takke Trond Eirik Silsand og Ingvill Marit Buen Garnås for et godt samarbeid.

Tinn, 1. mars 2018

Sigve Reiso

Artsrik og velhevdet tørrbakke som slås ved Kasin NV. Foto: Sigve Reiso

Sammendrag

Stiftelsen BioFokus har sommer og høst 2017 foretatt kvalitetssikring og nykartlegging av kulturmarkslokaliteter i Gvammen i Hjartdal. Totalt 44 kulturmarkslokaliteter er beskrevet gjennom feltarbeidet. Av disse er 16 registrert som slåttemark, 1 som artsrik vegkant, 13 som naturbeitemark, 4 som hagemark og 9 som store gamle trær. Det ble også karlagt en lokalitet med dammer i kulturlandskapet. Ni lokaliteter har fått høyeste verdi svært viktig A, 20 har fått verdi viktig B og 15 har fått lokal verdi C.

Fjorten rødlistede arter ble funnet i forbindelse med feltarbeidet i 2017, hhv. fire rødlistede karplanter (inkl. treslagene alm og ask) og ti rødlistede beitemarksopp. Av karplantene var funn av en sjelden rik forekomst av kritisk truede huldrenøkkel (CR) på en slåttemark øst for Åkre Nedre verdt å trekke spesielt frem.

Resultatene fra kartleggingen av kulturlandskapet i Gvammen viser at grenda fremviser en uvanlig høy tetthet av verdifulle kulturlandskapstilknyttede naturtypelokaliteter og sterke populasjoner av mange typiske kulturlandskapsarter av både sopp og karplanter, trolig også insekter. Verdiene forekommer ikke bare på naturtypelokalitetsnivå, men også på landskapsnivå, med populasjoner av mange kulturmarksarter også i kantsoner mot skog, vegkanter og flekkvis iblandet fulldyrka areal utenfor de avgrensede naturtypene. Dette styrker de landskapsøkologiske verdiene ytterligere. Sett i sammenheng med Hjartdalsbygda og Svartdal lenger vest, fremviser Gvammen mange av de samme kvalitetene og områdene utgjør sammen en naturlig enhet av spesiell interesse både i regional og nasjonal sammenheng. Både når det gjelder tetthet av verdifulle lokaliteter og forekomst av krevende kulturmarksarter.

Hagemark med ask og alm ved Aslaugberg. Foto: Ronja Thylén

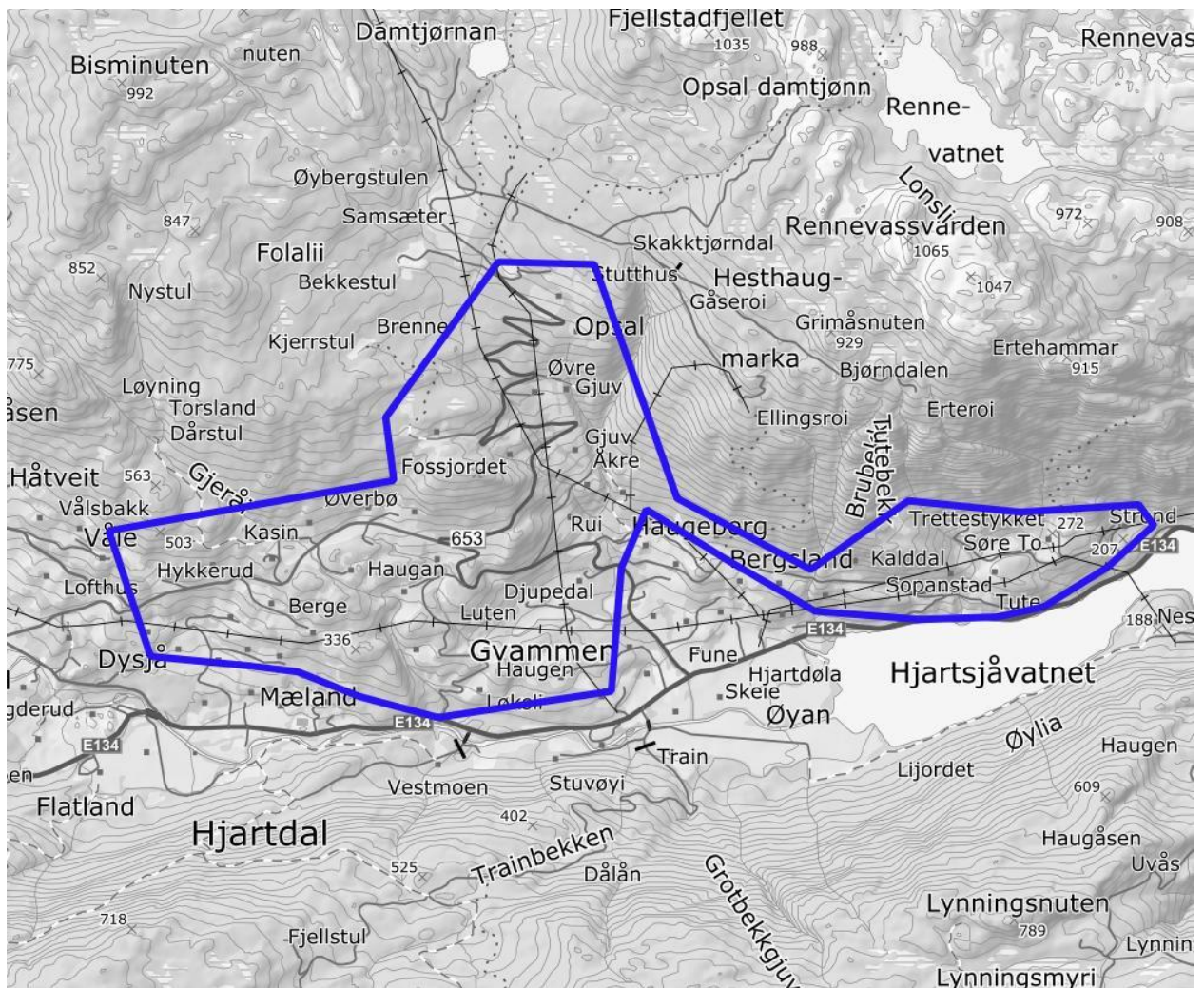
Innhold

1	INNLEDNING	5
2	METODE	6
3	RESULTATER	6
4	DISKUSJON.....	14
	REFERANSER	14
	VEDLEGG 1: NATURTYPEBESKRIVELSER	15

1 Innledning

BioFokus ved Sigve Reiso, Anders Thylén og Terje Blindheim har foretatt kvalitetssikring og nykartlegging av kulturmarkslokaliteter i Gvammen-området i Hjartdal kommune i Telemark. Med Gvammen-området mener vi arealet som strekker seg fra Strond på nordsiden av Hjartsjø, kulturlandskapet nord for E134 vest til Haugenmoen/Holm/Lofthus, og i kulturlandskapet nordover på begge sider av Opsalvegen (figur 1). Kartleggingen er utført på oppdrag fra Fylkesmannen i Telemark som også har definert undersøkelsesområdet. Fokuset ved kartleggingen har vært på slåttemark, men også naturbeitemark og gamle kulturmarkstrær har blitt inkludert i datasettet. Hensikten med oppdraget var å framskaffe grunnlagskunnskap for utarbeidelse av skjøtelsesplaner for ivaretagelse av de mest artsrike slåtteengene gjennom tradisjonell slått. Tatt i betraktning de store kulturlandskapskvalitetene kjent på landskapsnivå i Hjartdalsbygda og Svartdal i Seljord lenger vest, skulle også dette prosjektet avdekke om Gvammen-området hadde lignende kulturlandskapskvaliteter. Sammenlignet med kulturlandskapet lenger vest, har Gvammen-området i liten grad blitt inkludert i tidligere kartleggingsprosjekter og kvalitetene er derfor dårligere kjent.

Sigve Reiso og Anders Thylén var ansvarlig for selve naturtypekartleggingen, der feltarbeidet ble utført i løpet av juni 2017. Tidspunktet er gunstig for kartlegging av slåttemark som følge av at karplantevegetasjonen som regel er godt utviklet, samtidig som at slåttene ennå ikke er utført. I tillegg ble utvalgte enger plukket ut for soppkartlegging i september, som gjerne er beste tidspunkt for denne gruppen. Dette feltarbeidet ble utført av Terje Blindheim.

Figur 1: Bla strek viser definert undersøkelsesområde i kartleggingsprosjektet.

2 Metode

Metoden for naturtypekartlegging følger DNS håndbok 13, revidert utgave (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) der utkast til nye faktaark for kulturmarkstypene (Miljødirektoratet 2014) er lagt til grunn. Rødlistebevegelser er basert på siste rødliste (Henriksen & Hilmo 2015). Mange aktuelle grunneiere har blitt kontaktet før feltarbeidet, flere har vi også hatt kontakt med under befaringen. Vegetasjon, karplanter og hevdtilstand har vært fokus ved undersøkelsene. Stedvis er også enkelte insekter notert der disse ble sett, men dette er ikke systematisk kartlagt. Funn av rødlistearter eller andre interessante arter er publisert på Artskart. Ved tilfeller der engareal av samme type og verdi ligger i nær tilknytning til hverandre og kan anses som en forvaltningsenhet, er de avgrenset som flere enkeltpolygoner tilhørende en og samme naturtypebeskrivelse.

Alle rødlistearter (og andre interessante arter) som er kartlagt gjennom prosjektet blir tilgjengelig på Artskart (Artsdatabanken & GBIF Norge 2017). I tillegg er de koblet til lokalitetsbeskrivelsene og nevnt i områdebeskrivelsene.

3 Resultater

Totalt 44 kulturmarkslokaliteter er beskrevet gjennom registreringene i 2017 (tab 1). Av disse er 16 registrert som slåttemark, 1 som artsrik vegkant, 14 som naturbeitemark, 3 som hagemark og 9 som store gamle trær. Det ble også kartlagt en lokalitet med dammer i kulturlandskapet. Ni lokaliteter har fått høyeste verdi svært viktig A, 20 har fått verdi viktig B og 15 har fått lokal verdi C. Av de 16 lokalitetene registrert som slåttemark, er 11 i aktiv hevd med slått, de resterende har restaureringspotensial som slåttemark, men er i gjengroing eller pr. i dag i bruk som beitemark.

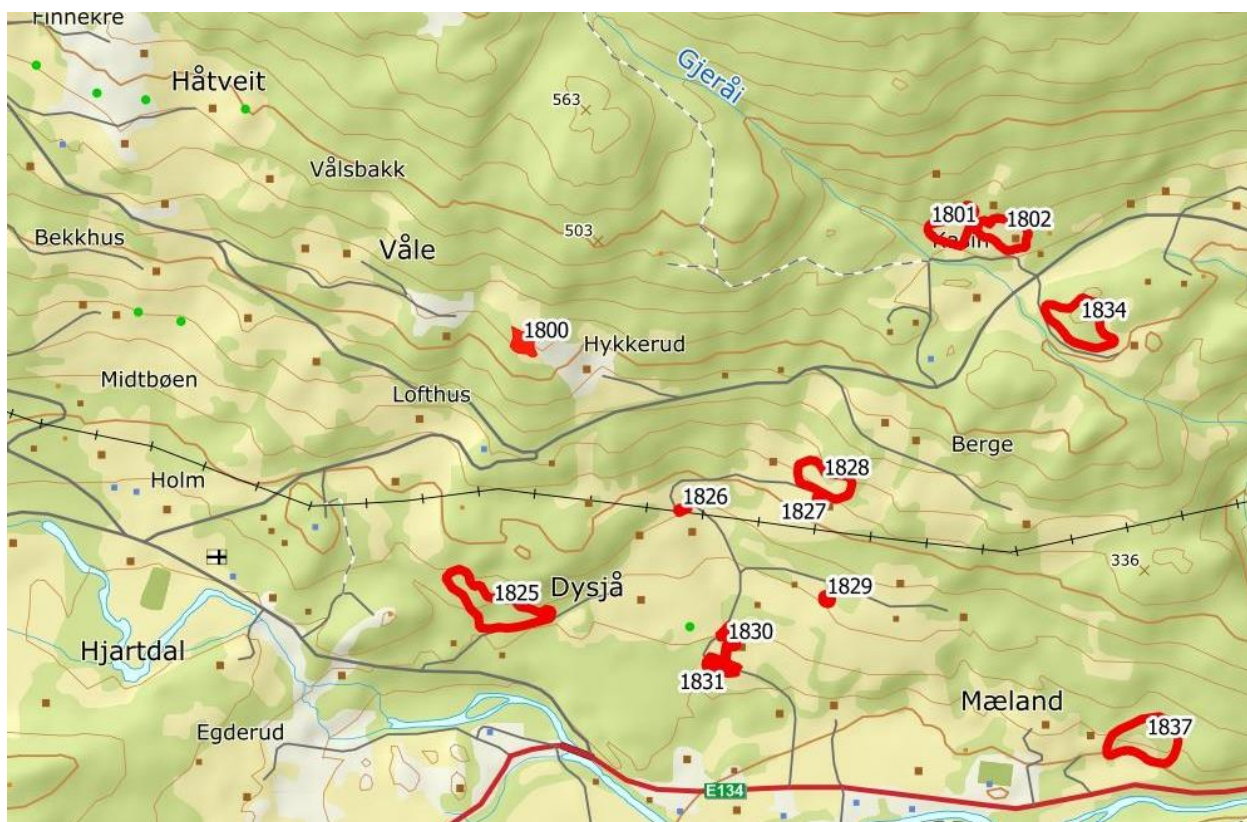
Kun to av lokalitetene var registrert som naturtyper i naturbase tidligere, hhv. Marken Sør (BN00088423) og Rue (BN00088426), de øvrige 42 lokalitetene er nykartlagt. For Opsal Søndre og Gjupedal Sud er det riktignok foretatt vegetasjons- og karplanteregistreringer i forbindelse med utarbeidelse av en skjøtselsplan sommeren 2017 (Garnås 2017).

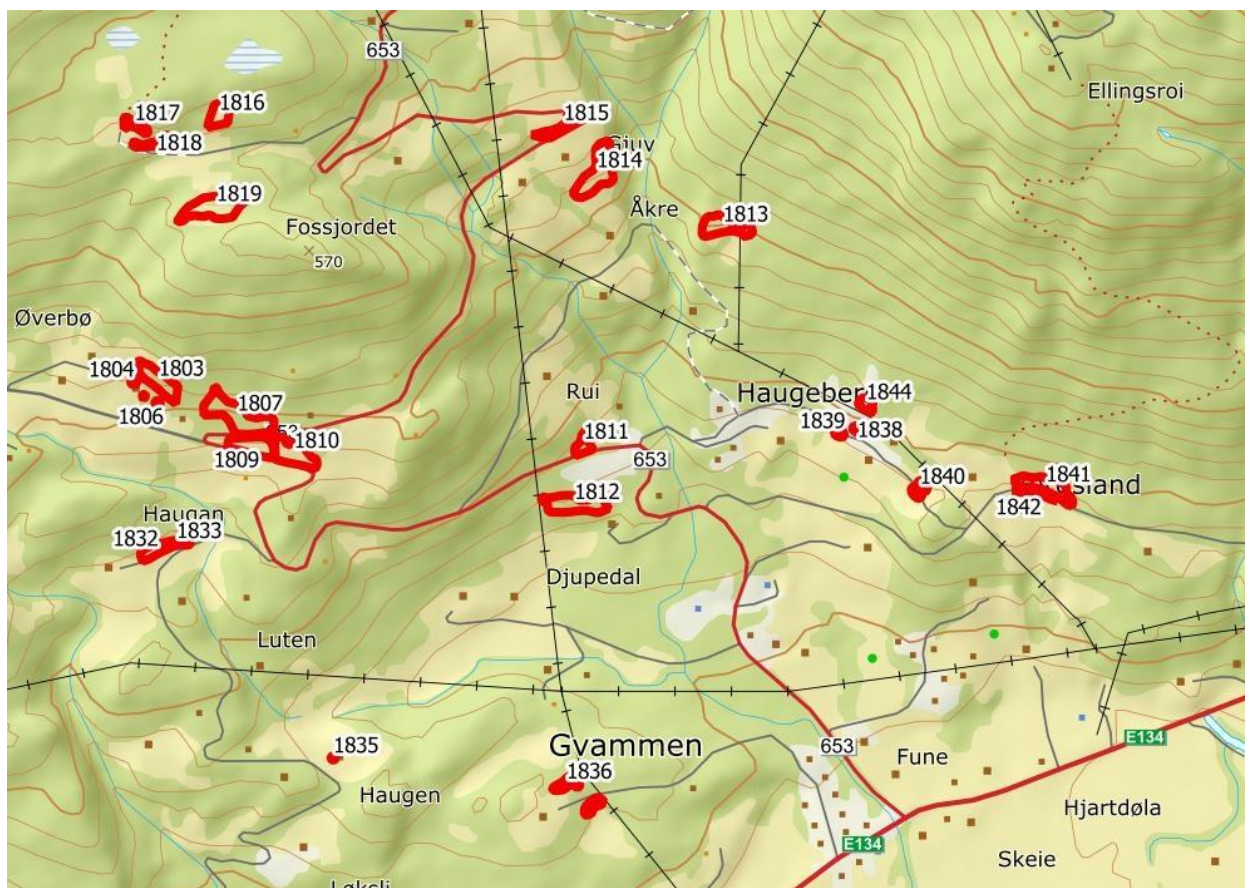
Den sårbare soppen grå grynusserong (VU) funnet på naturbeitemark ved Haugan Nedre. Foto: Terje Blindheim.

Skogsmarihånd på slåttemark ved Baksjult V. Foto: Sigve Reiso

Figur 2: Kart over registrerte lokaliteter med lokalitetsnummer i vestre del av undersøkelsesområdet.

Figur 3: Kart over registrerte lokaliteter med lokalitetsnummer i midtre del av undersøkelsesområdet.

Figur 4: Kart over registrerte lokaliteter med lokalitetsnummer i østre del av undersøkelsesområdet

Tabell 1: Liste over registrerte naturtyper under feltarbeidet i 2017.

Lok nr.	Naturtype	Lokalitetesnavn	Verdi	Registrant	Dato registrert	Type registrering
1800	Naturbeitemark	Hykkerud NV	B	Sigve Reiso	13.06.2017	Nykartlegging
1801	Slåttemark	Kasin NV	A	Sigve Reiso	13.06.2017	Nykartlegging
1802	Slåttemark	Kasin N	B	Sigve Reiso	13.06.2017	Nykartlegging
1803	Naturbeitemark	Sud Øverbø	A	Sigve Reiso	13.06.2017	Nykartlegging
1804	Store gamle trær	Sud Øverbø, lønn	B	Sigve Reiso	13.06.2017	Nykartlegging
1805	Store gamle trær	Sud Øverbø, ask I	C	Sigve Reiso	13.06.2017	Nykartlegging
1806	Store gamle trær	Sud Øverbø, ask II	C	Sigve Reiso	13.06.2017	Nykartlegging
1807	Naturbeitemark	Haugan Øvre I	A	Sigve Reiso	13.06.2017	Nykartlegging
1809	Naturbeitemark	Haugan Øvre II	C	Sigve Reiso	13.06.2017	Nykartlegging
1810	Naturbeitemark	Haugan Nedre	A	Sigve Reiso	14.06.2017	Nykartlegging
1811	Slåttemark	Rue	B	Sigve Reiso	14.06.2017	Oppdatering
1812	Slåttemark	Djupedal Sud	B	Sigve Reiso	14.06.2017	Nykartlegging
1813	Slåttemark	Åkre Nedre Ø	A	Sigve Reiso	14.06.2017	Nykartlegging
1814	Slåttemark	Sud Gjuv S	B	Sigve Reiso	14.06.2017	Nykartlegging
1815	Slåttemark	Sud Gjuv N	C	Sigve Reiso	14.06.2017	Nykartlegging
1816	Naturbeitemark	Bakskjult N	A	Sigve Reiso	14.06.2017	Nykartlegging
1817	Slåttemark	Bakskjult NV	B	Sigve Reiso	14.06.2017	Nykartlegging
1818	Slåttemark	Bakskjult V	B	Sigve Reiso	14.06.2017	Nykartlegging
1819	Naturbeitemark	Bakskjult S	B	Sigve Reiso	14.06.2017	Nykartlegging
1820	Slåttemark	Opsal Søndre	A	Sigve Reiso	14.06.2017	Nykartlegging
1825	Naturbeitemark	Døsjå nedre	B	Anders Thylén	26.06.2017	Nykartlegging
1826	Slåttemark	Døsjå øvre	C	Anders Thylén	26.06.2017	Nykartlegging
1827	Store gamle trær	Aslaugberg tunet	B	Anders Thylén	26.06.2017	Nykartlegging
1828	Hagemark	Aslaugberg hagemark	B	Anders Thylén	26.06.2017	Nykartlegging
1829	Store gamle trær	Mæland	C	Anders Thylén	26.06.2017	Nykartlegging
1830	Slåttemark	Haugemæland I	B	Anders Thylén	26.06.2017	Nykartlegging
1831	Naturbeitemark	Haugemæland II	C	Anders Thylén	26.06.2017	Nykartlegging
1832	Slåttemark	Gjerjordet I	A	Anders Thylén	26.06.2017	Nykartlegging
1833	Naturbeitemark	Gjerjordet II	B	Anders Thylén	26.06.2017	Nykartlegging
1834	Hagemark	Øverbøhaugen	B	Anders Thylén	26.06.2017	Nykartlegging
1835	Store gamle trær	Haugen søndre	C	Anders Thylén	26.06.2017	Nykartlegging
1836	Dammer	Åsen	C	Anders Thylén	26.06.2017	Nykartlegging
1837	Hagemark	Marken sør	B	Anders Thylén	27.06.2017	Oppdatering
1838	Store gamle trær	Haugeberg søndre I	C	Anders Thylén	27.06.2017	Nykartlegging
1839	Store gamle trær	Haugeberg søndre II	C	Anders Thylén	27.06.2017	Nykartlegging
1840	Store gamle trær	Klevshaug	C	Anders Thylén	27.06.2017	Nykartlegging
1841	Slåttemark	Bergsland	B	Anders Thylén	27.06.2017	Nykartlegging
1842	Artsrik veikant	Bergsland sør	B	Anders Thylén	27.06.2017	Nykartlegging
1843	Naturbeitemark	Langåsdalen	C	Anders Thylén	27.06.2017	Nykartlegging
1844	Naturbeitemark	Haugeberg søndre III	C	Anders Thylén	27.06.2017	Nykartlegging
1845	Slåttemark	Trettestykket V	A	Anders Thylén	27.06.2017	Nykartlegging
1846	Naturbeitemark	Tute	B	Anders Thylén	27.06.2017	Nykartlegging
1847	Slåttemark	To	B	Anders Thylén	27.06.2017	Nykartlegging
1848	Hagemark	Sopanstad	C	Anders Thylén	27.06.2017	Nykartlegging

Fjorten rødlistede arter ble funnet i forbindelse med feltarbeidet i 2017, hhv. fire rødlistede karplanter (inkl. treslagene alm og ask) og ti rødlistede beitemarksopp. Av karplantene var funn av en sjelden rik forekomst av den kritisk truede huldrenøkkel (CR) på en slåttemark øst for Åkre Nedre verdt å trekke spesielt frem. Arten har svært små forekomster i et fragmentert mønster her i landet. Økologien er todelt, dels forekommer arten på åpne sandige grasbakker, dels mørk edellauvskog og hasselskog på moldjord. I Telemark er huldrenøkkel tidligere kun kjent fra 4 lokaliteter, der 2 av funnene er fra 1960-tallet og har usikker status i dag. Eneste nyere og trolig intakte lokaliteter av arten i fylket pr i dag, er fra en edelløvskogsskrent i Kragerø og fra en lignende sandig og varm tørreng ved Brunkeberg i Kviteseid. Funnet i Hjartdal er derfor av stor regional interesse, og åpner opp muligheten for at den finnes på flere lokaliteter i Svartdal-Hjartdalsområdet.

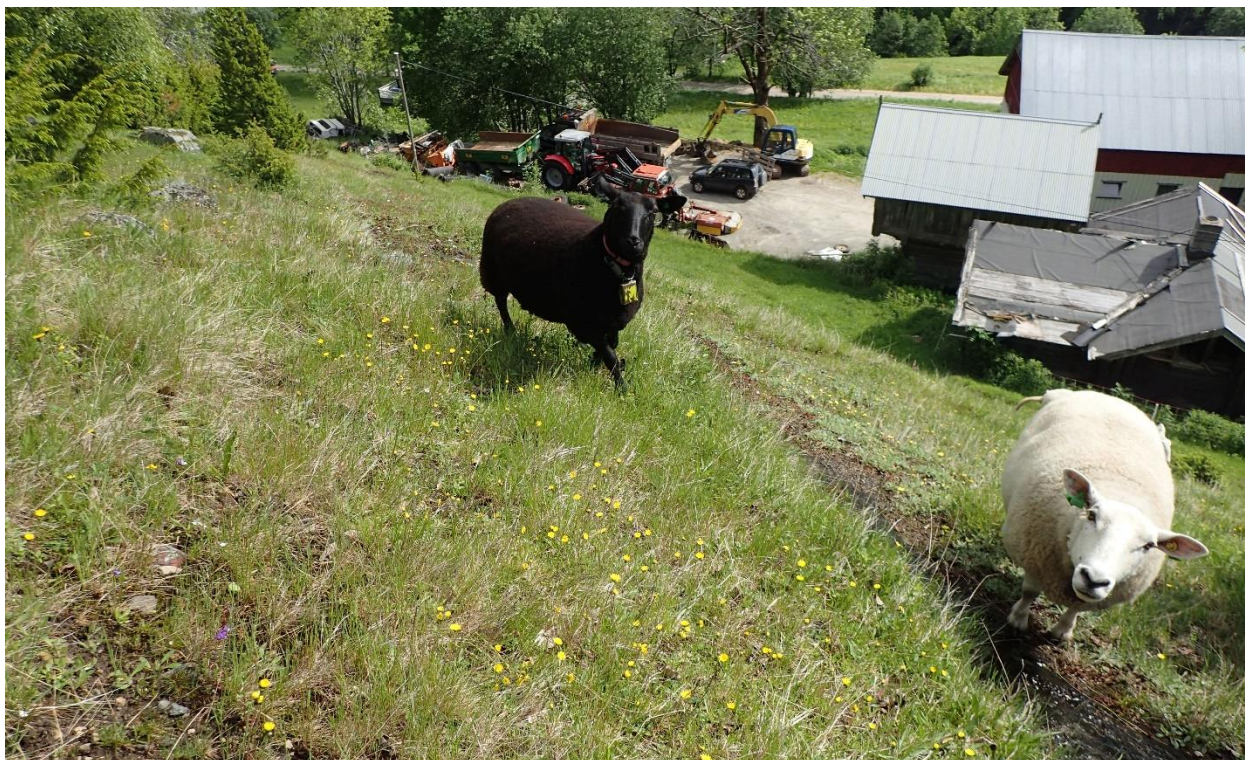

Et fargerikt knippe beitemarksopp fra beitet Baksjult N. Foto: Terje Blindheim

Det ble også gjort en rekke spennende funn av beitemarksopp, en gruppe som er lite kartlagt i Hjartdal-Svartdalsområdet. Funnene indikerer stort potensial for mange krevende og rødlistede arter tilknyttet kulturlandskapet i regionen. Til sammen ble 32 ulike beitemarkssopparter fordelt på 125 registreringer kartlagt i denne nokså overfladiske undersøkelsen, se tabell 2. Av rødlistede arter ble det kartlagt totalt ti ulike arter fordelt på 7 nær truede arter og 3 sårbare arter (tab 3). Ut fra funn av antall arter og antall rødlistearter skiller Hagan øvre og de ulike dellokalitetene på Baksjult seg ut som spesielt artsrike. Begge ligger på kalkrik berggrunn og har nokså baserikt jordsmonn. Til motsetning ble det på Opsal Søndre som ligger på fattigere berggrunn og har nokså næringsrikt jordsmonn ikke gjort funn av beitemarkssopp i det hele tatt.

Den kritisk truede huldrenøkkel (CR) fra tørreng på Åkre Nedre Ø. Foto: Sigve Reiso

Sauer på beite i grunnlendt baserik tørreng fra Sud Øverbø. Foto: Sigve Reiso

Tabell 2. Oversikt over lokaliteter hvor det ble funnet sopp. Enkelte lokaliteter består av flere dellokaliteter. Bl. a. Baksjult hvor det ble samlet sopp på fem mindre dellokaliteter.

Lokalitet	LC	NE	NT	VU	Totalsum
Baksjult	43		5	2	50
Bergsland nedre	10		1		11
Døsjå nedre	12		1		13
Gjuv	7				7
Haugan øvre	14	1	3	3	21
Kasin	15		1		16
Åkre nedre	7				7
Totalt antall funn	108	1	11	5	125

Stor tetthet av urterike enger på landskapsnivå kombinert med et gunstig lokalklima (mange sørvendte og solvarme enger) gir også et godt potensial for varmekjære og engtilknyttede arter av insekter, inkludert sjeldne og rødlistede arter. Dette elementet er riktignok dårlig undersøkt i Hjørtedal og Svartdal som helhet.

Tabell 3. Oversikt over rødlistede karplanter og de 32 ulike beitemarkssoppartene som ble kartlagt på et utvalg lokaliteter i undersøkelsesområdet.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Status RL 2015
Karplanter	<i>Botrychium matricariifolium</i>	Huldrenøkkel	CR
	<i>Fraxinus excelsior</i>	Ask	VU
	<i>Dactylorhiza sambucina</i>	Søstermarihånd	VU
	<i>Ulmus glabra</i>	Alm	VU
Sopp	<i>Camarophyllopsis schulzeri</i>	Gulbrun narrevokssopp	NT
	<i>Clavaria fumosa</i>	Røykkøllesopp	NT
	<i>Clavulinopsis luteoalba</i>	Blektuppet småkøllesopp	LC
	<i>Dermoloma cuneifolium</i>	Grå grynmusserong	VU
	<i>Entoloma chalybeum</i>	Svartblå rødspore	NT
	<i>Entoloma prunuloides</i>	Melrødspore	NT
	<i>Entoloma rhodopolium</i>	Lutrødspore	LC
	<i>Entoloma sericeum</i>	Beiterødspore	LC
	<i>Hygrocybe cantharellus</i>	Kantarellvokssopp	LC
	<i>Hygrocybe ceracea</i>	Skjør vokssopp	LC
	<i>Hygrocybe chlorophana</i>	Gul vokssopp	LC
	<i>Hygrocybe coccinea</i>	Mønjevokssopp	LC
	<i>Hygrocybe conica</i>	Kjeglevokssopp	LC
	<i>Hygrocybe flavipes</i>	Gulfovokssopp	NT
	<i>Hygrocybe insipida</i>	Liten vokssopp	LC
	<i>Hygrocybe laeta</i>	Seig vokssopp	LC
	<i>Hygrocybe miniata</i>	Liten mønjevokssopp	LC
	<i>Hygrocybe nitrata</i>	Lutvokssopp	NT
	<i>Hygrocybe ovina</i>	Sauevokssopp	VU
	<i>Hygrocybe phaeococcinea</i>	Svartduggvokssopp	LC
	<i>Hygrocybe pratensis</i>	Engvokssopp	LC
	<i>Hygrocybe psittacina</i>	Papegøjevokssopp	LC
	<i>Hygrocybe punicea</i>	Skarlagenvokssopp	LC
	<i>Hygrocybe quieta</i>	Rødskivevokssopp	NT
	<i>Hygrocybe radiata</i>	Gulfovokssopp	NE
	<i>Hygrocybe reidii</i>	Honningvokssopp	LC
	<i>Hygrocybe turunda</i>	Mørkskjellet vokssopp	VU
	<i>Hygrocybe virginea</i>	Krittovokssopp	LC

Søstermarihånd (VU) fra engbakkene på Opsal Søndre. Foto: Sigve Reiso

Hesjer på Haugemæland. Foto: Sigve Reiso

4 Diskusjon

Resultatene fra kartleggingen av kulturlandskapet i Gvammen viser at grenda fremviser en uvanlig høy tetthet av verdifulle kulturlandskapstilknyttede naturtypelokaliteter og sterke populasjoner av mange typiske kulturlandskapsarter av både sopp og karplanter, trolig også insekter. Verdiene forekommer ikke bare på naturtypelokalitetsnivå, men også på landskapsnivå, med populasjoner av mange kulturmarksarter også i kantsoner mot skog, vegkanter og flekkvis iblandet fulldyrka areal utenfor de avgrensede naturtypene. Dette styrker de landskapsøkologiske verdiene ytterligere. Sett i sammenheng med Hjartdalsbygda og Svartdal lenger vest, fremviser Gvammen mange av de samme kvalitetene og områdene utgjør sammen en naturlig enhet av spesiell interesse både i regional og nasjonal sammenheng. Både når det gjelder tetthet av verdifulle lokaliteter og forekomst av krevende kulturmarksarter. Undersøkelsene i 2017 antyder også at Gvammen utfyller nabogrendene mot vest gjennom å fremvise krevende enkeltarter som ikke er kjent fra Svartdal-Hjartdalsområdet tidligere. Her inngår bl.a. huldrenøkkel (CR) og flere rødlistede beitemarksopp.

Lokalitetene Opsal Søndre og Djupedal Sud har fått utarbeidet skjøtselsplan sommeren 2017 parallellt med undersøkelsene (Garnås 2017 I og II). Av andre slåttemark som sterkt anbefales å innrulleres i slåtteplanprogrammet er Kasin NV, Åkre Nedre Ø, Gjerjordet I, og Trettestykket V, alle med verdi svært viktig (A). Videre bør flere av de med størst utviklingspotensial og de mest velhevdete slåttemarkslokalitetene med verdi viktig (B) vurderes, spesielt de som allerede har aktive og interesserte grunneiere.

Undersøkelsene vi utførte i 2017 har trolig fanget opp en betydelig andel av de mest verdifulle lokalitetene med slåttemark i Gvammen. Lokalkunnskap gjennom Ingvil Garnås, analyse av flyfoto og befaring langs veiene i grenda har gitt en god oversikt over potensielle lokaliteter. Men små slåttenger eller vegkanter, eller små og mer artsrike deler av større mer gjødsla enger kan ennå finnes uoppdaget. Også naturbeitemarker som var godt nedbeitet på registreringspunktet, samt store gamle trær borgjemt i tun og skogkanter kan ha vært oversett. Det ble heller ikke søkt spesielt etter gjengrodd englokaliteter i skogsterreng, styvingsskog eller beiteskog.

På artsnivå antyder funn av mange krevende beitemarksopp at denne gruppen bør etterøkes mer i hele Hjartdal-Svartdalsområdet. Også potensialet for krevende insekter er stort, men dårlig kjent og bør undersøkes nærmere. For karplanter er kunnskapen bedre, men bedre ettersøk etter og overvåking av spesielt sjeldne arter som f. eks huldrenøkkel, ville kunne gi verdifull kunnskap til forvaltning av både arten og lokalitetene den finnes på. Og på den måten sikre beste skjøtsel for langsiktig ivaretagelse av de aller mest sjeldne og truede artene.

Referanser

- Artsdatabanken & GBIF Norge, 2017 Artskart, internettportal for artssøk.
<http://artskart.artsdatabanken.no/Default.aspx>
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting biologisk mangfold, rev. utg. DN-håndbok 13.
- Garnås, I. 2017 I. Skjøtselsplan for slåttemark på Sud-Opdal i Hjartdal kommune. Ved Kulturlandskapscenteret i Telemark. Utarbeidd på oppdrag av Fylkesmannen i Telemark.
- Garnås, I. 2017 II. Skjøtselsplan for slåttemark på Djupedal Sud i Hjartdal kommune. Ved Kulturlandskapscenteret i Telemark. Utarbeidd på oppdrag av Fylkesmannen i Telemark.
- Miljødirektoratet 2014. Faktark for naturtyper i forbindelse med revisjon av DN-håndbok 13. Upublisert.

Vedlegg 1: Naturtypebeskrivelser

1800 Hykkerud

Naturbeitemark – Rik beitetørreng Verdi: B Areal : 1,955 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Sigve Reiso (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 13.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter et grunt sørvendt engparti nordvest for gården Hykkerud i Nordbygda i Hjartdal. Dels inngår grunne knauser, dels tynne lag av løsmasser langs søkk. Fuktsig forekommer også. Berggrunnen i området står oppført som gabbro og amfibolitt jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet beites pr i dag og vurderes derfor som naturbeitemark, av utforming rik beitetørreng. Trolig historisk også slått. Dominerende grunnstype er svakt kalkrik tørreng med klart hevdpreg med svakt preg av gjødsling, flekkvis også overganger mot sterkt kalkrik tørreng.

Artsmangfold: Engpartiet er nokså urterikt og dominert av typiske kulturmarksplanter. Noterte arter er tveskjeggveronika, tepperot, blåfjær, flekkgrisor, smørbukk, smalkjempe, sauesvingel, ryllik, prestekrage, tirltunge, hårsveve, marinøkkel, engfrytle, engtjæreblom, finnskjegg, blankstarr, småsyre, småsmelle, bråtestarr, gulaks, engsyre, gjeldkarve, legeveronika, rødknapp, skogkløver, karve, småengkall, markjordbær og skogstorkenebb.

Bruk tilstand og påvirkning: Selv om engpartiet er del av et større hestebeite, viser det tydelig tegn på gjengroing, bl.a. av rosebusker og ungskog av bjørk, gran, hassel og osp. På dypere jord inngår mer nitrofile arter som hvitkløver, engsoleie, hundegras og firkantperikum. Lokaliteten kan ha innslag av enkelte krevende beitemarksoppper, men dette er ikke undersøkt nærmere.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten middels vekt på størrelse og tilstand og artsamangfold. Samlet gir dette verdien viktig - B. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles bør området i tillegg til videre beiting også årlig manuelt ryddes for skog og krattoppslag. Spesielt problemarter som osp og gran bør bekjempes slik at de på sikt forsvinner helt. Gjødsling vil kunne påvirke artsamangfoldet negativt.

.....

1801 Kasin NV

Slåttemark – Fattig slåtteeng Verdi: A Areal : 4,057 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Sigve Reiso (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 13.06.2017. I september 2017 også supplerende registrert av Terje Blindheim (BioFokus) med fokus på beitemarksopp. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en sørvendt engbakke på tykke sandige løsmasser nordøst for Kasin i Gvammen i Hjartdal. Berggrunnen i området står oppført som kalkholdig skifer jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet slås årlig, mulig også det for-/etterbeites. Vurderes derfor som naturtype slåttemark, utforming fattig slåtteeng. Dominerende grunnstype er kalkfattig tørreng med klart hevdpreg, i mosaikk med svak kalkrik tørreng i de bratteste partiene.

Artsmangfold: Enga domineres av gress som finnskjegg, gulaks, smyle og sauesvingel. For øvrig inngår blåfjær, tepperot, skogstorkenebb, firkantperikum, engfrytle, smalkjempe, småengkall, flekkgrisor, ryllik, gjerdevikke, hårsveve, engsoleie, harerug, rødkløver, tirltunge, hvitmaure, marinøkkel (minst 15 skudd), bråtestarr, bleikstarr, markjordbær, hvitveis og gjeldkarve. Enga er mest artsrik i de bratteste tørrbakkene øverst på enga. Av krevende beitemarksopp er den rødlistede gulfovoksopp (NT) notert fra enga, sammen med de mer vanlige artene engvoksopp, gul voksopp og elfenbenhette. Ved besøket i juni var det også sverming av den mindre vanlige sommerfuglen grønn metallsvermer. Potensialet for flere krevende sopp og insekter vurderes som godt.

Bruk tilstand og påvirkning: Enga er sjelden kortvokst og velhevde og virker i liten grad gjødselpåvirket. Det går en traktorvei gjennom enga.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse og tilstand, middels/høy på artsamangfold, der relativt rike forekomster av marinøkkel, samt innslag av krevende arter innen gruppene sopp og insekter i tillegg er vektlagt som positivt. Samlet gir dette verdien svært viktig - A. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Området bør videre slås hvert år og innrulleres i handlingsplanarbeidet. Kantsoner bør år om annet ryddes for kratt og ungskog så engarealene ikke påvirkes av negative kanteffekter som skygge, gjødsling fra løvfall og gjengroing.

.....

1802 Kasin N

Slåttemark – Fattig slåtteeng Verdi: B Areal : 4,81 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Sigve Reiso (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 13.06.2017. I september 2017 også supplerende registrert av Terje Blindheim (BioFokus) med fokus på beitemarksopp. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en sørvendt engbakke på tykke sandige løsmasser nord for Kasin i Gvammen i Hjartdal. Berggrunnen i området står oppført som kalkholdig skifer jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet slås årlig, mulig også det for-/etterbeites. Vurderes derfor som naturtype slåtteemark, utforming fattig slåtteeng. Dominerende grunntype er kalkfattig til intermediær tørreng med klart hevdpreg eller svakt preg av gjødsling.

Artsmangfold: Enga har et utmagret preg i henhold til artsamangfold, trolig grunnet gjødsling. Enga domineres av gress bl.a. engkvein og noe finnskjegg. For øvrig inngår fikanterikum, engfrytle, blåfjær, engtjæreblom, hårsveve, tepperot, småengkall og rødknapp. Det ble funnet en del vanlige beitemarksopp på enga høsten 2017, deriblant papegøyevokssopp, skjor vokssopp, kjeglevokssopp, engvokssopp, elfenbenhette, reddikhet, svartduggvokssopp, beiterødspore, honningvokssopp og mønjevokssopp. Potensialet for mer krevende sopp vurderes som begrenset.

Bruk tilstand og påvirkning: Enga virker velhevet som slåtteemark, men har tegn til å være gjødselpåvirket.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknnyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknnyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse, middels på tilstand (grunnet gjødsling), middels/lav på artsamangfold. Samlet gir dette verdien viktig - B. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Området bør videre slås hvert år. Kantsoner bør år om annet ryddes for kratt og ungsog så engarealene ikke påvirkes av negative kanteffekter som skygge, gjødsling fra løvfall og gjengroing

1803 Sud Øverbø

Naturbeitemark – Rik beitetørreng Verdi: A Areal : 2,62 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Sigve Reiso (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 13.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter et grunt sørvestvendt engparti rett nord for Sud Øverbø i Gvammen i Hjartdal. Det er mye bersva i dagen i mosaikk med grunnlendte partier. Fuktig forekommer også ned langs berget. Berggrunnen i området står oppført som kalkholdig skifer jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet beites pr i dag og vurderes derfor som naturbeitemark, av utforming rik beitetørreng. Trolig historisk også slått. Dominerende grunntype er sterkt kalkrik tørreng med klart hevdpreg.

Artsmangfold: Engpartiet er urterikt og har innslag av basekrevende arter. Noterte arter er engknoppurt (mye), hvitbergknapp, villin, tirltunge, småsmelle, sauesvingel, smalkjempe, gjeldkarve, ryllik, bleikstarr, blåfjær, grasstjerneblom, flekkgreisør, jåblom, tepperot, finnskjegg, hårsveve, bergmynte, markjordbær, karve, sølvbunke, gulaks, bergskrinneblom, sølvmyre, bakkemynte, hvit gåseblom, bakkestjerne, engtjæreblom, bitterbergknapp, gulaks, flekkmyre, fagerknoppurt, prestekrage og legeveronika. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter. Kalkrikt jordsmonn i kombinasjon med velhevet engareal gir også godt potensial for flere krevende beitemarksopp, men dette er ikke nærmere undersøkt.

Bruk tilstand og påvirkning: Området er en del av beitehage for sau, engarealene er i så måte godt nedbeitet. Gran og annen ungsog er allikevel i fremmarsj, spesielt i øvre del av tørrenga. Dette skygger til og forsurer engarealene, og utarmer mangfoldet.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknnyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknnyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse og artsamangfold (potensial for 40 habitatspesialister). På tilstand høy/middels vekt, der noe gjengroing trekker verdien ned. Samlet gir dette verdien svært viktig - A. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles bør området i tillegg til videre beiting også årlig manuelt ryddes for skog og krattoppslag. Spesielt bør oppslag av gran bekjempes slik at den på sikt forsvinner helt. Gjødsling vil kunne påvirke artsamangfoldet negativt.

1804 Sud Øverbø, lønn

Store gamle trær – Spisslønn Verdi: B Areal : 0,114 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Sigve Reiso (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 13.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en lønn på tunet til Sud Øverbø i Gvammen i Hjartdal.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Treet er kartlagt som naturtypen store gamle trær, utforming spisslønn.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter observert, men hulhet i treet kan huse krevende insekter og sopp.

Bruk tilstand og påvirkning: Treet står åpent og eksponert til mellom tun og beite. Treet har stor krone og måler ca. 80 cm i diameter ved sokkel. Sokkelen har begynnende hulhet.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Treet er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknnyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknnyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten middels vekt på flere treegenskaper og størrelse. Samlet gir dette verdien viktig - B. Verdien styrkes av at treet ligger i et landskap med stor tetthet av andre kulturlandskapskvaliteter.

Skjøtsel og hensyn: Viktig å holde det åpent rundt treet, la død ved og hulheter få utvikle seg fritt. Nedfallene grener eller stammedeler kan med fordel ligge igjen på bakken nært treet til fordel for vedlevende insekter.

1805 Sud Øverbø, ask I

Store gamle trær – Ask Verdi: C Areal : 0,044 daa

Innledning:

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en ask på tunet til Sud Øverbø i Gvammen i Hjartdal.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Treet er kartlagt som naturtypen store gamle trær, utforming ask.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter observert i dag, men vil kunne huse krevende arter på sikt i takt med hulheter, død ved og grov barkstruktur utvikles.

Bruk tilstand og påvirkning: Treet står åpent og eksponert til på tunet. Treet har middels stor krone og måler ca. 60 cm i diameter ved brysthøyde. Det er ingen tegn til hulhet.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Treet er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten lav vekt vurderte egenskaper. Samlet gir dette verdien lokalt viktig - C. Verdien styrkes av at treet ligger i et landskap med stor tetthet av andre kulturlandskapskvaliteter.

Skjøtsel og hensyn: Viktig å holde det åpent rundt treet, la død ved og hulheter få utvikle seg fritt. Det bør ikke fylles på jord i rotsonen eller kjøres med tunge redskaper helt inntil treet for at det skal forbli vitalt.

.....

1806 Sud Øverbø, ask II

Store gamle trær – Ask Verdi: C Areal : 0,086 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Sigve Reiso (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 13.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en ask på tunet til Sud Øverbø i Gvammen i Hjartdal.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Treet er kartlagt som naturtypen store gamle trær, utforming ask.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter observert i dag, men vil kunne huse krevende arter på sikt i takt med hulheter, død ved og grov barkstruktur utvikles.

Bruk tilstand og påvirkning: Treet står åpent og eksponert til på tunet. Men påfylling av masser og rester av surfor rundt rota ser ut til å ha skadet treet. Deler av kronen er vissen. Nedre grener er også beskåret. Treet har middels stor krone og måler ca. 70 cm i diameter ved brysthøyde. Det er ingen tegn til hulhet.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Treet er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten lav vekt vurderte egenskaper. Samlet gir dette verdien lokalt viktig - C. Verdien styrkes av at treet ligger i et landskap med stor tetthet av andre kulturlandskapskvaliteter.

Skjøtsel og hensyn: Viktig å holde det åpent rundt treet, la død ved og hulheter få utvikle seg fritt. Det bør ikke fylles på jord i rotsonen eller kjøres med tunge redskaper helt inntil treet for at det skal forbli vitalt.

.....

1807 Haugan Øvre I

Naturbeitemark – Rik beitetørreng Verdi: A Areal : 5,387 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Sigve Reiso (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 13.06.2017. I september 2017 også supplerende registrert av Terje Blindheim (BioFokus) med fokus på beitemarksopp. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter et grunt sørvendt engparti rett på oversiden av Oppsalvegen ved Haugan Øvre i Gvammen i Hjartdal. Enga har mye grunne-grunnlendte partier. Stedvis også med friske sig. Berggrunnen i området står oppført som kalkholdig skifer jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet var ikke hevdet ved besøk i 2018, beites trolig tidvis av sau, vurderes derfor som naturbeitemark, av utforming rik beitetørreng. Trolig historisk også slått. Dominerende grunntype er sterkt kalkrik tørreng med mindre hevdpreg.

Artsmangfold: Engpartiet domineres av grunne urterike partier og men har også innslag av artsfattige nitrogenpåvirkede partier på dypere jord med bl.a. hundegras og løvetann. Urterike tørrengpartier har innslag av basekrevende arter. Noterte arter her er flekkmyr (mye), tepperot, prestekrage, smalkjempe, finnskjegg, sauesvingel, rødknapp, flåfjær, firkantperikum, engknoppurt, tiriltunge, hvitmaure, skogkløver, gjeldkarve, bleikstarr, engtjæreblom, hårsveve, legeronika, stemorsblom, sølvmure, bakkemynte, bitterbergknapp, smørbukk, tveskjeggveronika, bråtestarr, fagerknoppurt, katterot, gjerdevikke, karve, bakkestjerne, gulaks, bergskrinneblom og flekkgrisor. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter. Kalkrikt jordsmonn i kombinasjon med velhevdet engareal gir også godt potensial for flere krevende beitemarksopp. Kun noen få vanlige arter ble sett i 2018, deriblant engvokssopp, kritt vokssopp og skjor vokssopp.

Bruk tilstand og påvirkning: Området virker tidvis beitet, men ble ikke beitet på besøkene i 2018. Enga er i svak gjengroing med busk og kratt, men har spor etter tidligere rydding av kratt som tyder på en viss hevd. Oppslag av selje, furu, einer, bjørk, osp og grår ble sett. Videre beite og krattrydding bør foretas for å opprettholde artsrikdommen.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse og artsamangfold (potensial for 40 habitatspesialister). På tilstand middels vekt, der begynnende gjengroing trekker tilstanden ned. Samlet gir dette verdien svært viktig - A. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles bør området i tillegg til videre beiting også årlig manuelt ryddes for skog og krattoppslag. Gjødsling vil kunne påvirke artsamangfoldet negativt.

.....

1809 Haugan Øvre II

Naturbeitemark – Rik beitetørreng Verdi: C Areal : 2,624 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Sigve Reiso (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 13.06.2017. I september 2017 også supplerende registrert av Terje Blindheim (BioFokus) med fokus på beitemarksopp. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter et grunt sørvendt engparti på innsiden av en håmålsving av Oppsalvegen på Haugan Øvre i Gvammen i Hjartdal. Enga har innslag av grunne-grunnlendte partier. Men også en del dypere jord. Berggrunnen i området står oppført som kalkholdig skifer jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet var beitet av sau ved besøk i 2018, og vurderes derfor som naturbeitemark, av utforming rik beitetørreng. Trolig historisk også slått. Dominerende grunntype er svakt kalkrik tørreng med klart hevdpreg med svakt preg av gjødsling.

Artsmangfold: Engpartiet domineres av nitrogenpåvirkede gjødslede areal med mye hundegras og hundekjeks. Men rundt grunne knauser er det nokså artsrikt med blåfjær, hårsveve, flekkgrisor, sølvmure, engtjæreblom, smalkjempe, rødknapp, fagerknoppurt, smørbukk, ryllik, stemorsblom, bitterbergknapp, engsyre, sauesvingel, gjeldkarve, tiriltunge og tveskjeggveronika. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter. Beitemarksopp ble ettersøkt men ikke funnet.

Bruk tilstand og påvirkning: Området blir beitet av sau. For øvrig har det mye tett og storvokst gressvekst, men lite busk og kratt.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten lav vekt på størrelse og arts mangfold (små areal er artsrikt). På tilstand middels vekt, der gjødselpåvirkning trekker tilstanden ned. Samlet gir dette verdien svært lokalt viktig - C. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles bør området videre beites. Gjødsling og tilleggsfor til dyra bør unngås for å hindre videre næringstilførsel og utarming av mangfoldet.

1810 Haugan Nedre

Naturbeitemark – Rik beitetørreng Verdi: A Areal : 3,249 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Sigve Reiso (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 14.06.2017. I september 2017 også supplerende registrert av Terje Blindheim (BioFokus) med fokus på beitemarksopp. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter et grunt sørvendt engparti nord for Haugan Nedre i Gvammen i Hjartdal.

Grunnlendte enger dominerer, stedvis også fuksig. Berggrunnen i området står oppført som gabbro og amfibolitt jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet beites pr i dag og har ifølge grunneier en lang historikk som beitehage. Vurderes derfor som naturbeitemark, av utforming rik beitetørreng. Dominerende grunn type er sterkt kalkrik tørreng med klart hevdpreg.

Arts mangfold: Engpartiet er urterikt og har innslag av basekrevende arter. Noterte arter er dunkjempe (mye), bleikstarr, gulaks, villin, rødknapp, karve, finnskjepp, sauesvingel, tirlunge, blåfjær, engtjæreblom, hvitkløver, gressstjerneblom, løvetann, småsyre, stemorsblom, bitterbergknapp, prestekrage, fagerknoppurt, flekkmyre, hundegras, hårsveve, kattefot, legeveronika, ryllik, smørbutikk, sølvmyre, flekkgrisor, hvitbergknapp. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter. Kalkrik jordsmånn i kombinasjon med velhevet engareal gir også godt potensial for flere krevende beitemarksopp. Atten arter av beitemarksopp ble funnet i 2017, inkludert de rødlistede artene mørkskjellet vokssopp (VU), lutvokssopp (NT), melrødspore (NT), grå grynmusserong (VU), røykkøllesopp (NT) og sauevokssopp (VU).

Bruk tilstand og påvirkning: Området er i bruk som beitehage for vekselvis sau og storfe. Engarealene er i så måte godt nedbeitet. Areal med dypere jord bærer riktignok noe preg av gjødsling. Viktig at ikke gjødsel tilføres eller at beitedyrene får tileggsfor når de går på enga for å hindre videre utarming av mangfoldet.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse og arts mangfold. På tilstand høy/middels vekt, der noe gjødselpåvirkning trekker tilstanden noe ned. Samlet gir dette verdien svært viktig - A. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles bør området videre beites. Gjødsling og tilleggsfor til dyra bør unngås for å hindre videre næringstilførsel og utarming av mangfoldet.

1811 Rue

Slåttemark – Rik slåtteeng Verdi: B Areal : 0,964 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Sigve Reiso (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 14.06.2017. Lokaliteten er tidligere kartlagt i 2007, nå oppdatert beskrivelse og avgrensning. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter de grunneste delene av engkantene/vegkantene nederst på innmarka til gården Rue i Gvammen i Hjartdal. Enga ligger på tykke morenematerialer. Berggrunnen i området står oppført som kvartsitt jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet slås, mulig også det for-/etterbeites. Vurderes derfor som naturtype slåttemark, utforming rik slåtteeng. Dominerende grunn type er svakt kalkrik eng med svakt preg av gjødsling.

Arts mangfold: Enga er preget av frodig vegetasjon med nitrofile arter som hundegras, hundekjeks, løvetann, skogstorkenebb, firkantperikum, engsoleie, engsyre, hvitkløver og stormaure. Men spredt innimellom lags grunne partier og kanter står nokså artsrik urteflora med arter som prestekrage, gulaks, gjerdevikke, fuglevikke, tirlunge, rødknapp, knollerte knapp, karve, engfrytle, bleikstarr, fagerknoppurt, gjeldkarve, markjordbær, tepperot, tveskjeveronika, engtjæreblom og engsmelle. Rundt 10 blomstrende søstermariehånd (VU) ble også notert. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter, for krevende beitemarksopp vurderes området for mindre egnet som følge av høy næringsinnhold.

Bruk tilstand og påvirkning: Enga som helhet virker tidvis hevdet som slåttemark, men avgrenset areal innehar også veikant og jordekanter som i mindre grad er hevdet. Disse bør også slås helt ut med lettere redskap. Hele arealet har også tegn til å være gjødselpåvirket.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten middels vekt på størrelse, middels/lav på tilstand (grunnet gjødsling), middels på arts mangfold der forekomsten av søstermariehånd er viktigste verdi. Samlet gir dette verdien noe under tvil viktig - B, men nær lokal verdi. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Området bør videre slås hvert år, viktig at det slås helt ut i kantene.. Kantsoner bør år om annet ryddes for kratt og ungskog så engarealene ikke påvirkes av negative kanteffekter som skygge, gjødsling fra løvfall og gjengroing. Vegkant og engkant som ikke nås med traktor bør slås manuelt. Gjødsling og tilleggsfor til evt beitedyr bør unngås for å hindre videre næringstilførsel og utarming av mangfoldet.

1812 Djupedal Sud

Slåttemark – Rik slåtteeng Verdi: B Areal : 3,316 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Sigve Reiso (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 14.06.2017. Det er også laget skjøtselsplan for engene sommeren 2017 (Garnås 2017). Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en eng i skogen bak husene på Djupedal Sud i Gvammen i Hjartdal. Enga ligger på tykke morenematerialer, men har enkelte oppstikkende knauser. Berggrunnen i området står oppført som kvartsitt jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Sentrale deler av engpartiet slås, men noe gjengroing i kantene. Mulig også det for-/etterbeites. Vurderes derfor som naturtype slåttemark, utforming rik slåtteng. Dominerende grunnstype er svakt kalkrik eng med svakt preg av gjødsling, stedvis inngår overganger mot tørreng, stedvis fukteng.

Artsmangfold: Enga er preget av frodig vegetasjon med en del innslag av nitrofile arter som hundegras, hundekjeks (i kanter), løvetann, rødkløver, skogstorkenebb, firkantperikum, engsoleie, engsyre og hvitkløver. Men spredt og konsentrert i små tørrbakker og rundt knauser står nokså artsrik urteflora med arter som smalkjempe, prestekrage, skogmariehånd, småengkall, fuglevikke, engsmelle, blåkløkke, tveskjeggveronika, rødknapp, engfrytle, engtjæreblom, ryllik, gjerdevikke, grasstjerneblom, gjeldkarve, tiriltunge, markjordbær, engkvein, fagerknoppurt og rundt 10 ind. av marinøkkel. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter, for krevende beitemarksopp vurderes området å inneha et svakt potensial.

Bruk tilstand og påvirkning: Sentrale deler av eng virker velhevet som slåttemark, men deler av kantsonene bærer preg av gjengroing.

Eksempelvis blir ikke fuktenga lengst vest i lokaliteten hevet. Lengst sør inngår også engpartier med tydelig utarmet artsamangfold som følge av tett skog som skygger ut eng. Her bør skog ryddes/tynnes for å sikre god lystilførsel på eng. Hele arealet har også tegn til å være noe gjødselpåvirket.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse, men middels på tilstand (grunnet gjødsling, skygge) og middels på artsamangfold. Samlet gir dette verdien viktig - B. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Viser til slåtteplan for området (Garnås 2017). I tillegg til regelmessig slått bør skog og kratt ryddes, samt kantsoner trekkes tilbake/tynnes for å restaurere tilbake gjengrodd engkanter og for å gi mer lys til åpne engparti, spesielt mot sør. Gjødsling og tilleggsfor til evt beitedyr bør unngås for å hindre videre næringstilførsel og utarming av mangfoldet.

1813 Åkre Nedre Ø

Slåttemark – Rik slåtteeng Verdi: A Areal : 2,453 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Sigve Reiso (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 14.06.2017. I september 2017 også supplerende registrert av Terje Blindheim (BioFokus) med fokus på beitemarksopp. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtelsesplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter de tørreste delene av det sørvendte engstykket som ligger i skogen øst for tunet til Åkre Nedre i Gvammen i Hjartdal. Enga ligger på tykke morenematerialer. Berggrunnen i området står oppført som kvartsitt jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engarealene innenfor avgrensingen slås årlig ifølge grunneier. Vurderes derfor som naturtype slåttemark, utforming rik slåtteeng. Dominerende grunnstype er svakt kalkrik tørreng med klart hevdpreg med svakt preg av gjødsling.

Artsmangfold: Enga er preget av lavvokst og urterik vegetasjon. Noterte karplanter er gulaks, engsyre, engsoleie, engsmelle, ryllik, smalkjempe, rødknapp, gjeldkarve, engnellik, fagerknoppurt, engtjæreblom, småsyre, stemorsblom, småengkall, vårpengurt, tveskjeggveronika, prestekrage, karve, ryllik, engfrytle, hårsveve, tiriltunge, hundegras, geitrams, blåfjær, legeveronika, mørkt kongsslys, marinøkkel (minst 10 skudd) og smørbutikk. Av størst interesse er funn av minst 20 skudd av den kritisk truede huldrenøkkel (CR), som er en svært sjelden kulturbetinget plante. Forekomsten her er også sjeldent rik, da den ofte kun finnes enkeltvis. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter. Av beitemarksopp ble det funnet enkelte vanlige arter som kritt vokssopp, gul vokssopp, beiterødspore, honningvokssopp, liten mønjevokssopp, blektuppet småkøllesopp og elfenbenshette.

Bruk tilstand og påvirkning: Vestre deler av eng virker velhevet som slåttemark, østre deler noe mer einstape og gjengroingspreg. Engene virker å ha en svak gjødselpåvirkning, spesielt der det er flatt eller partier med dypere jord. Viktig at det ikke tilføres gjødsel eller det går beitedyr som få tilleggsfor for å hindre utarming av artsamangfoldet.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse, tilstand og artsamangfold. Spesielt er forekomsten av huldrenøkkel viktig verdimeisig. Samlet gir dette klar verdi som svært viktig - A. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Hele området bør videre slås hvert år og innrulleres i handlingsplanarbeidet. Einstape bør forsøkes bekjempes med egnede metoder så den ikke øker i omfang inn på de artsrike partiene. Gjødsling og tilleggsfor til evt beitedyr bør unngås for å hindre videre næringstilførsel og utarming av mangfoldet.

1814 Sud Gjuv S

Slåttemark – Rik slåtteeng Verdi: B Areal : 3,956 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Sigve Reiso (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 14.06.2017. I september 2017 også supplerende registrert av Terje Blindheim (BioFokus) med fokus på beitemarksopp. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtelsesplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter de bratteste delene av de sørvendte engene på Sud Gjuv i Gvammen i Hjartdal. Enga ligger på tykke morenematerialer. Berggrunnen i området står oppført som kvartsitt jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engarealene slås trolig årlig, og blir videre brukt til høstbeite med sau. Vurderes derfor som naturtype slåttemark, utforming rik slåttetørreng. Dominerende grunnstype er svakt kalkrik tørreng med klart hevdpreg med svakt preg av gjødsling.

Artsmangfold: Enga er preget av nokså frodig gressdominert vegetasjon, men har jevnt innslag av urter. Noterte karplanter er tveskjeggveronika, engsoleie, prestekrage, blåkløkke, firkantperikum, rødkløver, skogstorkenebb, engtjæreblom, gulaks, engfrytle, følblom, tepperot, hårsveve, smalkjempe og rundt 5 skudd av marinøkkel. Av beitemarksopp ble det funnet svært store mengder med vanlige arter, spesielt honningvokssopp. For øvrig inngår gul vokssopp, skjor vokssopp, liten mønjevokssopp og engvokssopp. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Engene bærer preg av tidligere jordbearbeiding og gjødsling. Viktig at det ikke tilføres gjødsel eller det går beitedyr som få tilleggsfor for å hindre utarming av artsamangfoldet.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjørtal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknnyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknnyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse, men middels til lav på tilstand og arts mangfold som følge av gjødsling/jordbearbeiding. Samlet gir dette noe under tviil verdi som viktig - B. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Hele området bør videre slås hvert år. Einstape bør forsøkes bekjempes med egnede metoder så den ikke øker i omfang inn på de artsrike partiene. Gjødsling og tilleggssfor til evt beitedyr bør unngås for å hindre videre næringstilførsel og utarming av mangfoldet.

.....

1815 Sud Gjuv N

Slåtte mark – Rik slåtteeng Verdi: C Areal : 1,501 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Sigve Reiso (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 14.06.2017. I september 2017 også supplerende registrert av Terje Blindheim (BioFokus) med fokus på beitemarksopp. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtelsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en liten eng og en sørvendt skrent/veikant inne i håmålsvingen nord for Sud Gjuv i Gvammen i Hjørtal. Enga ligger dels på morenemateriale, i skrentene mot vei og grunne areal og berg i dagen. Berggrunnen i området står oppført som kvartsitt jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: De flate engarealene og vegkantene slås trolig årlig. Vurderes derfor som naturtype slåtte mark, utforming rik slåtte turreng. Dominerende grunntype er svakt kalkrik turreng med klart hevdpreg med svakt preg av gjødsling.

Arts mangfold: Enga/vegkanten er nokså urterik med arter som blåfjær, hårsveve, rød knapp, fagerknoppurt, smalkjempe, engtjæreblom, smørbutikk, sølvmyre, ryllik, stemorsblom, bitterbergknapp, engsyre, flekkgrisøre, skogstorkenebb, sauesvingel, gjeldkarve, tiriltunge, tveskjeggveronika og pretekra. Langs veikanten også mye hundegras og hundekjeks. Av beitemarksopp ble det kun funnet honningvokssopp. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Skrentene i vest er preget av gjengroing med busk og kratt og trolig slås kun de nedre delene mot veien årlig. Det flater engpartiet i svingen er i god hevd, men negativt påvirket av gjødsling og dominerende vegkantarter som hundekjeks, som trolig spres inn av slåtteaggregat ved kantslåt. Viktig at det ikke tilføres gjødsel eller det går beitedyr som få tilleggssfor for å hindre utarming av arts mangfoldet.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjørtal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknnyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknnyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten middels/lav vekt på størrelse, lav på tilstand og arts mangfold.

Samlet gir dette verdi som lokalt viktig – C ved dagens tilstand. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Hele området bør videre slås hvert år, skrenten bør ryddes for kratt og videre også slås. Vegkantslåt bør gjøres samtidig med samme slåtteutstyr, slik at det ikke spres inn ugress med slåtteaggregat ved den generelle vegryddingen. Gjødsling og tilleggssfor til evt beitedyr bør unngås for å hindre videre næringstilførsel og utarming av mangfoldet.

.....

1816 Baksjult N

Naturbeitemark – Rik beiteturreng Verdi: A Areal : 1,455 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Sigve Reiso (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 14.06.2017. I september 2017 også supplerende registrert av Terje Blindheim (BioFokus) med fokus på beitemarksopp. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtelsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter et lite inngjerdet sørvendt engparti nord for Baksjult i Gvammen i Hjørtal.

Grunnlenkte engpartier rundt oppstikkende knauser veksler med, stedvis dypere jord. Berggrunnen i området står oppført som kalkholdig skifer jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet beites pr i dag og har ifølge grunneier en lang historikk som beitehage, historisk trolig også slåtteeng. Vurderes videre som naturbeitemark, av utforming rik beiteturreng. Men floraen kan også med fordel skjøttes som slåtteeng, da det er flere typiske slåtte marksarter på lokaliteten. Dominerende grunntype er svakt kalkrik turreng med mindre hevdpreg.

Arts mangfold: Engpartiet er nokså urterikt. Noterte arter er hårsveve, rød knapp, flekkgrisøre, firkantperikum, gulaks, engsoleie, engsyre, tiriltunge, løvetann, rød kløver, smalkjempe, tveskjeggveronika, marinøkkel, tiriltunge, fuglevikke, skogsmarihånd, hvitbladistel, tepperot, finnskjegg, harerug, ryllik, søstermarihånd (VU) (ca 10 ind). Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter. Kalkrik jordsmønn i kombinasjon med velhevde engareal gir også godt potensial for flere krevende beitemarksopp. Ti arter av beitemarksopp ble funnet i 2017, inkludert de rødlistede artene mørkskjellet vokssopp (VU), gulfotvokssopp (NT), rødskivevokssopp (NT) og sauevokssopp (VU).

Bruk tilstand og påvirkning: Området er i bruk som beitehage for storfe. Engarealene er i så måte godt nedbeitet, men allikevel i gjengroing av busk og kratt. Spesielt er det tett med oppslag lengst nord i hegna, der det også er rikst flora. Dette bør ryddes og fjernes manuelt for å gi god lystilgang. Areal med dypere jord bærer også noe preg av gjødsling. Viktig at ikke gjødsel tilføres eller at beitedyrene får tilleggssfor når de går på eng for å hindre videre utarming av mangfoldet.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjørtal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknnyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknnyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten middels vekt på størrelse og tilstand. Men høy vekt på arts mangfold som følge av flere sårbare arter. Samlet gir dette verdien svært viktig - A. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles bør området videre beites videre av storfe eller slås. Gjødsling og tilleggssfor til dyra bør unngås for å hindre videre næringstilførsel og utarming av mangfoldet. Det bør også jevnlig ryddes i buskskjiktet.

.....

1817 Baksjult NV

Slåtte mark – Rik slåtteeng Verdi: B Areal : 0,631 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Sigve Reiso (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 14.06.2017. I september 2017 også supplerende registrert av Terje Blindheim (BioFokus) med fokus på beitemarksopp. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen

for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtelsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en urterik sørvendt engbakke i kant mellom skog og artsfattig flat eng nordvest for Baksjult i Gvammen i Hjartdal. Morenejord av varierende tykkelse dominerer. Berggrunnen i området står oppført som kalkholdig skifer jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet slås pr i dag, trolig også etterbeitet med storfe. Vurderes derfor som naturtype slåttemark, utforming rik slåttetørrang. Dominerende grunntype er svakt kalkrik tørrang med klart hevdpreg med svakt preg av gjødsling.

Artsmangfold: Engkantene i hellende terreng er nokså urterike. Noterte arter er marinøkkel, blåfjær, tiriltunge, hårsveve, ryllik, rødknapp, tepperot, engfrytle, gjeldkarve, firkantperikum, engsoleie, følblom, flekkgrisor, prestekrage, gulaks, harerug, skogmarihånd og rødkløver.

Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter. Kun 5 vanlige arter ble notert høsten 2017, hhv. engvokssopp, gul vokssopp, kritt vokssopp, skarlagen vokssopp og mønjevokssopp. Kalkrikt jordsmonn i kombinasjon med velhevet engareal gir videre godt potensial for flere beitemarksoppper.

Bruk tilstand og påvirkning: Langs skogkanten mot nord er det et svakt preg av gjengroing av ungsog ut mot enga. Denne kanten bør ryddes og trekkes lenger bak for ikke å påvirke engarealene negativt med skygge eller gjødsling ved løvfall. For øvrig virker engene velhevet. Viktig at ikke gjødsel tilføres eller at beitedyrene får tileggsfor når de går på enga for å hindre videre utarming av mangfoldet.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten middels/liten vekt på størrelse, og arts- og artsmangfold, men god på tilstand. Samlet gir dette verdien viktig - B. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles bør området videre slås og evt etterbeites. Gjødsling og tileggsfor til dyra bør unngås for å hindre videre næringstilførsel og utarming av mangfoldet. Det bør også jevnlig ryddes i busksjiktet i bakkant av enga, gjerne utvide litt inn i skogen.

.....

1818 Baksjult V

Slåttemark – Rik slåtteeng Verdi: B Areal : 0,787 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Sigve Reiso (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 14.06.2017. I september 2017 også supplerende registrert av Terje Blindheim (BioFokus) med fokus på beitemarksopp. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtelsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en urterik sørvendt engbakke i kant mellom skog og artsfattig flat eng vest for Baksjult i Gvammen i Hjartdal. Morenejord av varierende tykkelse dominerer, nokså grunnlendt øverst. Berggrunnen i området står oppført som kalkholdig skifer jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet slås pr i dag, trolig også etterbeitet med storfe. Vurderes derfor som naturtype slåttemark, utforming rik slåttetørrang. Dominerende grunntype er svakt kalkrik tørrang med klart hevdpreg med svakt preg av gjødsling.

Artsmangfold: Engkantene i hellende terreng er nokså urterike. Noterte arter er marinøkkel (over 10 skudd), blåfjær, rødkløver, flekkgrisor, engsoleie, gulaks, firkantperikum, hårsveve, tiriltunge, skogmarihånd, prestekrage, engfrytle, engsyre, rødknapp, smalkjempe og gjeldkarve.

Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter. Kalkrikt jordsmonn i kombinasjon med velhevet engareal gir også godt potensial for beitemarksopp. Elleve vanlige arter ble notert høsten 2017, deriblant engvokssopp, gul vokssopp, honningvokssopp og mønjevokssopp.

Bruk tilstand og påvirkning: Langs skogkanten mot nord er det et svakt preg av gjengroing av ungsog ut mot enga. Denne kanten bør ryddes og trekkes lenger bak for ikke å påvirke engarealene negativt med skygge eller gjødsling ved løvfall. For øvrig virker engene velhevet. Viktig at ikke gjødsel tilføres eller at beitedyrene får tileggsfor når de går på enga for å hindre videre utarming av mangfoldet.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten middels/liten vekt på størrelse, og middels på artsmangfold, men god på tilstand. Samlet gir dette verdien viktig - B. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles bør området videre slås og evt etterbeites. Gjødsling og tileggsfor til dyra bør unngås for å hindre videre næringstilførsel og utarming av mangfoldet. Det bør også jevnlig ryddes i busksjiktet i bakkant av enga, gjerne utvide litt inn i skogen.

.....

1819 Baksjult S

Naturbeitemark – Fattig beitetørrang Verdi: B Areal : 4,468 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Sigve Reiso (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 14.06.2017. I september 2017 også supplerende registrert av Terje Blindheim (BioFokus) med fokus på beitemarksopp. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtelsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter et nyryddet beite rundt en grunn knaus sør for Baksjult i Gvammen i Hjartdal. Grunnlendte engpartier rundt oppstikkende knauser veksler med, stedvis dypere jord rundt. Berggrunnen i området står oppført som kalkholdig skifer jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet er nyryddet og beites pr i dag, har trolig også historikk som beitemark og/eller slåttemark for siste gjengroing. Vurderes videre som naturbeitemark, av utforming fattig beitetørrang. Dominerende grunntype er kalkfattig tørrang med mindre hevdpreg.

Artsmangfold: Mye av arealet er fattig, med moser, finnskjegg, smyle, legeveroinika, gulaks. Små flekker er rikere med bl. a. storblåfjær. Partier med einstape, samt oppslag av furu, gran, einer og annet busk og kratt inngår også. Arealet responderer først og fremst positivt i forhold til beitemarksopp. Her ble 13 arter funnet, der to av disse var rødlistet, hhv. Lutvokssopp (NT) og gulbrun narrevokssopp (NT).

Bruk tilstand og påvirkning: Engpartiet er nylig åpnet opp, gamle rester av eng på det meste av arealet tyder på at det tidligere også var engareal her. I dag brukes området som beite for storfe. Det bør suppleres ytterligere med manuell skjøtsel med rydding av ungsog og kratt, og bekjempelse av einstape for å hindre videre gjengroing. Spredte einer bør få stå. Areal med dypere jord bærer også noe preg av gjødsling. Viktig at ikke gjødsel tilføres eller at beitedyrene får tileggsfor når de går på enga for å hindre videre utarming av mangfoldet.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse, men lav-middels på tilstand og middels på arts mangfold (to rødlistede arter). Samlet gir dette verdien viktig - B. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles bør området videre beites videre av storfe i tillegg til manuell rydding. Gjødsling og tilleggsfor til dyra bør unngås for å hindre videre næringstilførsel og utarming av mangfoldet.

.....

1820 Opsal Søndre

Slåtteområde – Rik slåtteeng Verdi: A Areal : 6,628 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Sigve Reiso (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 14.06.2017. I september 2017 også supplerende registrert av Terje Blindheim (BioFokus) med fokus på beitemarksopp. Det er også laget skjøtelsesplan for engene sommeren 2017 (Garnås 2017). Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtelsesplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter store deler av de sørvendte engene i bakkene rundt Opsal Søndre i Gvammen i Hjartdal. Engarealene ligger stort sett på tykke morenematerialer, men har enkelte oppstikkende knauser i østre del. Berggrunnen i området står oppført som kvartstitt jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Hele området beites i dag av storfe, men er historisk slåtteområde og har klare kvaliteter i dag som tilsier at beste hevd er slått. Det er også laget slåtteplan for området med intensjon om å gjenoppta slått (Garnås 2017). Vurderes derfor som naturtype slåtteområde, utforming rik slåtteeng. Dominerende grunntype er svakt kalkrik eng med svakt preg av gjødsling, stedvis inngår overganger mot tørreng, langs søkk også fukteng.

Arts mangfold: Enga er preget av nokså frodig vegetasjon med nokså næringsrikt jordsmonn med rikelig innslag av mer nitrofile arter som hundegras, timotei, løvetann, føyblom, rødkløver, skogstorkenebb, firkantperikum, engsoleie og engsyre. Men spredt og konsentrert i tørrbakker og rundt knauser står nokså artsrik urteflora med arter som tveskjeggveronika, flekkgriser, engtjæreblom, prestekrage, blåfjær, tiriltunge, hårsveve, rødknapp, ryllik, tepperot, fuglevikke, harerug, marinøkkel, søstermarihånd (VU) (stedvis rikelig), brudesporer (sparsomt), engfrytle, gulaks, harerug, bleikstarr, skogkløver, knollerteknapp, rødknapp, karve, småengkall og finnskjegg. Beitemark ble ettersøkt i september 2017, men ingen interessante arter ble funnet. Potensialet krevende sopp regnes derfor som lavt. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter, det er også et potensial for krevende beitemarksopp i partier av engene som er minst nitrogenpåvirket.

Bruk tilstand og påvirkning: Det er ikke foretatt regelmessig slått på engene siden 1950-tallet, men har fungert som beitemark etter dette (Garnås 2017). Nåværende skjøtsel er beite med storfe. Slåtteflora finnes fremdeles godt representert på engene. De senere års storfebeite har gitt en ujevn engoverflate med mye tråkkspor og tueformasjoner. Det er også spor etter jorbearbeiding og gjødsling flere steder, spesielt langs de slake/flatere delene av engene og der det er dypere jordsmonn. Det er også en tydelig gjengroing med yngre løvskog, gran og eier i de sentrale delene av engene. Spesielt langs et fuktsig/bekk sentralt og langs de grunneste engpartiene i øst. Det er også en tydelig gjengroing langs kantsonene til engpartiet som i dag er åpne, som gir en negativ skyggeeffekt. Det ble for eksempel sett søstermarihånd flere meter inn i skogen langs kantsonen lengst nordvest, som var tydelig svekket av mangel på lys.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse, middels/høy vekt på arts mangfold (god bestand av søstermarihånd trekker opp), men middels på tilstand (grunnet nitrogenpåvirkning, opphørt slått og gjengroing). Samlet gir dette noe under tvil verdien svært viktig – A ved dagens tilstand. Rydding av skog og gjeninnføring av slått på de mest artsrike partiene vil styrke denne verdien. Det er også positivt at eng ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Viser til slåtteplan for området (Garnås 2017). I tillegg til regelmessig slått bør skog og kratt ryddes, samt kantsoner trekkes tilbake/tynnes for å restaurere tilbake gjengroddengkanter og for å gi mer lys til åpne engparti

.....

1825 Dysjå nedre

Naturbeitemark – Rik beitetørreng Verdi: B Areal : 9,17 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 26.06.2017. Lokaliteten er i tillegg undersøkt for beitemarkssopp av Terje Blindheim 14.09.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtelsesplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter et sørvendt engparti vest for gården Dysjå nedre i Nordbygda i Hjartdal. I de nedre flater delene er det relativt dypt jordsmonn, mens det i øvre deler og til dels ned mot veien er grunne knauser og berg i dagen. Det er også partier med stor stein. Berggrunnen i området står oppført som gabbro og amfibolitt jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet beites per i dag og vurderes derfor som naturbeitemark, av utforming rik beitetørreng/rik beiteeng. De nedre delene har historisk muligens også vært slått. Dominerende grunntype er svakt kalkrik eng med klart hevdpreg eller svakt preg av gjødsling, med innslag av svakt kalkrik tørreng.

Arts mangfold: Engfloraen er variert, nokså urterik og dominert av typiske kulturmarksplanter. Det er registrert bl.a. storblåfjær, markjordbær, fagerklokke, gjeldkarve, nyperose, blåkoll, bleikstarr, tepperot, blåklokke, vill-lin, smalkjempe, tiriltunge, prestekrage, rødknapp, engnellik, gulaks, knegras og hengeaks. I tørre partier forekommer også kattfot, bergmynte, sandarve, bitterbergknapp, sølvmyr og hårsveve. Lokaliteten har en relativt god forekomst av beitemarkssopp, med funn av 13 ulike arter, herunder rødlistearten svartblå rødspore (NT). Sørvendt beliggenhet og urterik vegetasjon medfører også godt potensial for insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Selv om engpartiet blir beitet, viser det tydelig tegn på gjengroing, bl.a. av rosebusker, bringebær, einstape og oppslag av av bjørk og gran. På dypere jord inngår mer nitrofile arter som hvitkløver, engsoleie, hundegras og firkantperikum.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Relativt stor og artsrik eng, inkludert funn av en NT-art, med noe gjengroing. Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse og middels på tilstand og arts mangfold. Samlet gir dette verdien viktig - B. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles bør området i tillegg til videre beiting også årlig manuelt ryddes for skog og krattoppslag. Spesielt problemarter som bringebær og gran bør bekjempes slik at de på sikt forsvinner helt. Gjødsling vil kunne påvirke arts mangfoldet negativt.

.....

1826 Dysjå øvre

Slåttemark – Rik slåtteeeng Verdi: C Areal : 0,14 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 26.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en liten engkant mellom gårdstunet og veien på gården Dysjå øvre i Nordbygda i Hjartdal. Jordsmonnet består av relativt grunne morenemasser. Berggrunnen i området står oppført som gabbro og amfibolitt jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Arealet har historisk vært slått, og det er trolig også slått som er aktuell hevd i dag. Lokaliteten er derfor kartlagt som slåttemark. Grunntype er svakt kalkrik eng med klart hevdpreg, med overgang mot svakt kalkrik eng med svakt preg av gjødsling.

Artsmangfold: Engfloraen er nokså urterik og dominert av typiske kulturmarksplanter. Det er registrert bl.a. storblåfjær, rødnapp, prestekrage, gjeldkarve, tiriltunge, engknoppurt, smalkjempe, tepperot, marikåpe, skjærmsveve og aurikkelsveve.

Bruk tilstand og påvirkning: Det er usikkert om enga blir regelmessig slått i dag, men den blir trolig slått innimellom for å holde vegetasjonen nede mot veien. Arealet er noe preget av gjengroing med høyvokste, nitrofile urter og gress som hundegras, sølvbunke, hvit jonsokblom og firkantperikum, men det er ikke noe oppslag av busker eller kratt.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Liten engrest med innslag av artsrik engflora. Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten lav vekt på størrelse og arts mangfold, men middels på tilstand. Samlet gir dette verdien lokalt viktig - C. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles bør området slås, helst årlig. Gjødsling bør unngås for å hindre økt næringsstilførsel og utarming av mangfoldet.

.....

1827 Aslaugberg tunet

Store gamle trær – Ask Verdi: B Areal : 0,19 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 26.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en ask på tunet til Aslaugberg i Nordbygda i Hjartdal.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Treet er kartlagt som naturtypen store gamle trær, utforming ask. Treet har vid krone og måler ca. 1 meter i diameter ved brysthøyde. Treet er hult i stammen og har grov sprekkebark.

Artsmangfold: Treet ble ikke undersøkt for arter, men det er potensial for krevende arter av bl.a. insekter og lav knyttet til hulheter, død ved og grov barkstruktur.

Bruk tilstand og påvirkning: Treet står åpent og eksponert til på tunet. Det går bilvei over rotsystemet til treet, hvilket kan påvirke treet negativt, men dette har pågått over lang tid og treet virker fortsatt vitalt.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Treet er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten middels vekt for barkstruktur og middels-høy vekt for størrelse og landskapsøkologi. Samlet kommer verdien i grenseland mellom viktig og svært viktig, men det er valgt å sette verdien til viktig (B) som mest sannsynlig verdi.

Skjøtsel og hensyn: Det er viktig å holde det åpent rundt treet, og å la død ved og hulheter få utvikle seg fritt. Det bør ikke fylles på jord i rotsonen for at det skal forbli vitalt.

.....

1828 Aslaugberg hagemark

Hagemark – Rik hagemark med edelløvtrær Verdi: B Areal : 4,70 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 26.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en tresatt og sørvendt beitemark nord for tunet til Aslaugberg i Nordbygda i Hjartdal. Mye av engen har relativt dypt jordsmonn av morenemateriale, men det er enkelte partier med grunne knauser. Berggrunnen i området står oppført som kalkspatmarmor jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet beites per i dag, men har samtidig naturkvaliteter knyttet til store trær. Den er derfor kartlagt som hagemark, med utforming rik hagemark med edelløvtrær. Dominerende grunntype er svakt kalkrik eng med mindre hevdpreg, med innslag av svakt kalkrik tørrang. Det er en god del noe eldre asketrær og enkelte alm, i tillegg til spredte hasselkjerr. I øvre del er det et større areal med relativt tett hasselkratt. Det er en svært grov ask med stammediameter på 1 m, som tidligere er blitt styvet.

Artsmangfold: I grunnlendte og tørkeutsatte partier er det en forholdsvis urterik engflora av kulturmarksarter, med bl.a. engtjæreblom, katterot, kransmynte, flekkgriseøre, fjellrapp, bitterbergknapp, sølvmore, gjeldkarve, rødnapp, hvitmaure, piggstarr og prestekrage. I de tettere hasselkrattene vokser store mengder marianøkleblom og blåveis. Det er et visst potensial for beitemarkssopp, men området er ikke undersøkt for sopp. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter. Det er et økende potensial for at de eldre trærne vil kunne huse krevende arter i takt med at hulheter, død ved og grov barkstruktur utvikles.

Bruk tilstand og påvirkning: Enga er ikke blitt beitet så langt i år, og det er en god del dødt fjorårsgrass og tegn til gjengroing. Høyvokste nitrofile arter som hundegras og engsoleie dominerer relativt store deler.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Hagemark med spredte kvaliteter knyttet til både gamle trær og til kulturengflora. Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse, middels på tilstand og lav på artsmangfold. Samlet gir dette verdien viktig - B. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles bør området i tillegg til videre beiting også regelmessig manuelt ryddes for krattoppslag. Gjødsling vil kunne påvirke artsmangfoldet negativt. Det kan evt. ryddes forsiktig i de tettere hasselkrattene. De eldre trærne bør spares og det er viktig å la død ved og hulheter få utvikle seg fritt.

1829 Møland

Store gamle trær – Ask Verdi: C Areal : 0,27 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 26.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en ask på et gårdstun på Møland i Nordbygda i Hjartdal.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Treet er kartlagt som naturtypen store gamle trær, utforming ask. Treet er høyvokst og har middels bred krone. Det måler 70-80 cm i diameter ved brysthøyde. Treet har ikke synlige hulheter og kun litt grov sprekkebark.

Artsmangfold: Treet ble ikke undersøkt for arter, men det har trolig begrenset artsmangfold per i dag. Det vil på sikt være potensial for krevende arter av bl.a. insekter og lav, etterhvert som hulheter, død ved og grov barkstruktur blir bedre utviklet.

Bruk tilstand og påvirkning: Treet står åpent og eksponert til på tunet, men tett innpå et stabbur.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Treet er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten middels vekt for størrelse og landskapsøkologi, men scorer ikke på andre parametere. Samlet gir dette verdien lokalt viktig - C. Verdien styrkes av at treet ligger i et landskap med stor tetthet av andre kulturlandskapskvaliteter.

Skjøtsel og hensyn: Det er viktig å holde det åpent rundt treet, og å la død ved og hulheter få utvikle seg fritt. Det bør ikke fylles på jord i rotsonen eller kjøres med tunge redskaper helt inntil treet for at det skal forbli vitalt.

1830 Haugemøland I

Slåtteemark – Rik slåtteeng Verdi: B Areal : 1,33 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 26.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015) og fremmedartsstatus basert på Gederaas et al. 2012.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet består av en eng mellom bygningene på tunet til gården Haugemøland i Nordbygda i Hjartdal. Berggrunnen i området står oppført som kalkspatmarmor eller kalkholdig skifer jf. NGU's berggrunnskart. Mye av engen har relativt dypt jordsmonn av morenemateriale, og i nordre del går et fuktig og påvirker vegetasjonen.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Mye av arealet har historisk trolig vært slått, og det er trolig også slått som er aktuell hevd i dag. Lokaliteten er derfor kartlagt som slåtteemark. Grunntype er svakt kalkrik eng med klart hevdpreg, med overgang mot svakt kalkrik eng med svakt preg av gjødsling.

Artsmangfold: Engfloraen er variert, nokså urterik og dominert av typiske kulturmarksplanter. Det er registrert bl.a. småengkall, smalkjempe, rødknapp, prestekrage, hagesveve, harerug og blåkoll. I de fuktige engpartiene i nord vokser mye hanekam samt enkelte skogsmarihand. I enga vokser også en del mer nitrogenkrevende arter som timotei, engsoleie og skogstorkenebb.

Bruk tilstand og påvirkning: Deler av enga har tidligere trolig vært del av en større slåtteemark, mens det innimellom husene nok er skjøttet mer for å holde det åpent. I dag blir engen trolig fortsatt slått årlig for å holde vegetasjonen nede. Deler av arealet blir trolig klippet flere ganger årlig grunnet ferdsel.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Engrester på og rundt tun, med forholdsvis artsrik engflora. Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten lav vekt på artsmangfold, og middels på tilstand og størrelse. Samlet gir dette verdien viktig - B. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles bør området slås, helst årlig. Gjødsling bør unngås for å hindre økt næringstilførsel og utarming av mangfoldet.

1831 Haugemøland II

Naturbeitemark – Rik beiteeng Verdi: C Areal : 0,63 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 26.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015) og fremmedartsstatus basert på Gederaas et al. 2012.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet består av de øvre og mest skrinne delene av et sørvendt beite ved gården Haugemøland i Nordbygda i Hjartdal. Berggrunnen i området står oppført som kalkspatmarmor eller kalkholdig skifer jf. NGU's berggrunnskart. Jordsmonnet består av forholdsvis tynt morenemateriale, som blir tykkere nedover lia (utelatt fra lokaliteten).

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet beites per i dag og vurderes derfor som naturbeitemark, av utforming rik beitetørreng. Enga har historisk trolig også vært slått. Dominerende grunntype er svakt kalkrik tørreng.

Artsmangfold: Engfloraen er nokså urterik og dominert av typiske kulturmarksplanter sammen med enkelte mer gjødsestolerante arter. Det er registrert bl.a. småengkall, engtjæreblom, hvitkløver, ryllik, rødkløver og blåklukke.

Bruk tilstand og påvirkning: Øvrig del av beitet har et mer gjødsla preg, med dominans av arter som engsoleie, hundegras og høymol. Det er trolig et press av slike arter inn mot den mer artsrike engen.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Lite engareal, med enkelte typiske kulturmarksarter. Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten lav vekt på størrelse og arts mangfold, men middels på tilstand. Samlet gir dette verdien lokalt viktig - C. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles må hevd med årlig beite eller slått fortsette. Gjødsling bør unngås for å hindre økt næringstilførsel og utarming av mangfoldet.

1832 Gjerjordet I

Slåttemark – Rik slåtteeng Verdi: A Areal : 1,02 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 26.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015) og fremmedartsstatus basert på Gederas et al. 2012.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter et sørvendt engparti øst for Gjerjordet i Nordbygda i Hjartdal. Det er relativt dypt jordsmonn, og det går et par fuktige sig over enga. Berggrunnen i området står oppført som gabbro og amfibolitt jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet er i dag del av et beite, men ser ikke ut til å ha blitt beitet i 2017. Floraen er imidlertid tydelig preget av lang tids slått, og har trolig vært slått inntil nylig. De siste årenes beite har ikke medført vesentlig endring i vegetasjonen. Lokaliteten er derfor kartlagt som slåttemark, av utforming rik slåtteeng. Dominerende grunntype er svakt-sterkt kalkrik eng med klart hevdpreg, til dels med noe kildepreg.

Arts mangfold: Engfloraen er variert, urterik og dominert av typiske kulturmarksplanter. Det er registrert bl.a. skogmarihand, flekkgrisøre, engnellik, tiriltunge, fuglevikke, gjerdevikke, vill-lin, blåfjær, blåkoll, gjeldkarve, rødknapp, fagerknoppurt, prestekrage, hvitmaure, brudespore, bleikstarr og hjertegras. I nedre del av enga mot veien, samt helt i vest, dominerer en del mer høyvokste og nitrogenkrevende arter som timotei, engsoleie og hundegras. En rosebusk står sentralt i enga. Det er noe potensial for beitemarkssopp. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Engpartiet er preget av slått, men inngår nå i et større beite. Det ser ikke ut til å ha blitt beitet i 2017. Det er noe gjengroing fra skogkanten i øvre del, mest med einstape, men også noe oppslag av grår.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Middels stort engareal, med stort mangfold av typiske kulturmarksarter. Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten middels vekt på størrelse og arts mangfold, men høy på tilstand og påvirkning. Samlet gir dette verdien svært viktig - A. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles må hevd med årlig slått eller evt. beite fortsette. Gjødsling bør unngås for å hindre økt næringstilførsel og utarming av mangfoldet.

1833 Gjerjordet II

Naturbeitemark – Rik beitetørreng Verdi: B Areal : 0,60 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 26.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015) og fremmedartsstatus basert på Gederas et al. 2012.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter et sørvendt engparti øst for Gjerjordet i Nordbygda i Hjartdal. Jordsmonnet er noe varierende med en del grunne partier. Berggrunnen i området står oppført som gabbro og amfibolitt jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet har tidligere vært beitet, og vurderes derfor som naturbeitemark, av utforming rik beitetørreng/rik beiteeng. Dominerende grunntype er svakt kalkrik eng (på grensen til sterkt kalkrik) med mindre hevdpreg, med innslag av svakt kalkrik tørreng.

Arts mangfold: Engfloraen mot veien og inn mellom krattet er variert, urterik og dominert av typiske kulturmarksplanter. Det er registrert bl.a. tiriltunge, fuglevikke, gjeldkarve, rødknapp, engknoppurt, prestekrage, hvitmaure, engtjæreblom, dunkjempe og hjertegras. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Området inngår i samme beite som Gjerjordet I, men er vesentlig mer gjengrodd. Området er ikke beitet i 2017, og det er en stund siden det var i god hevd. Det er kraftig gjengroing med busker og løvkratt.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Lite engareal, med en del typiske og kalkkrevende kulturmarksarter. Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten middels vekt på arts mangfold, men lav på tilstand og påvirkning. Samlet gir dette verdien viktig - B. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles må området ryddes for kratt, og beite eller slått bør gjenopptas. Rydding bør gjøres gradvis over et par år for å unngå altfor mye oppslag av kratt. Gjødsling bør unngås for å hindre økt næringstilførsel og utarming av mangfoldet.

1834 Øverbøhaugen

Hagemark – Fattig hagemark med boreale trær Verdi: B Areal : 7,71 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 26.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015) og fremmedartsstatus basert på Gederas et al. 2012.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en hovedsakelig sørvendt kolle på nordsiden av gården Øverbøhaugen i Nordbygda i Hjartdal. Dybden på jordsmonnet varierer, men det er i stor grad tynt jorddekke, og partier med berg i dagen. Berggrunnen i området står oppført som kalkspatmarmor jf. NGU's berggrunnskart, men dette ser ikke ut til å være riktig. Bergknauser som stikker opp er av mer kalkfattig type.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet blir normalt beitet, men store deler har et glissent tresjikt. Det vurderes derfor som hagemark med utforming fattig (-rik) hagemark med boreale trær. Dominerende grunntype er intermediær-svakt kalkrik tørreng med mindre

hevdpreg. Deler av området har et glissent tresjikt av bjørk og osp, med innslag av gran, rogn og selje. Einer utgjør et spredt busksjikt, og enkelte nypere forekommer også.

Artsmangfold: Engfloraen er variert, nokså urterik og dominert av typiske kulturmarksplanter. Det er registrert bl.a. hårsveve, engtjæreblom, harerug, bitterbergknapp, sølvmure, blåfjær, jonsokkoll, småengkall, småkjempe, rødknapp, katterot, hvitmaure, fjellrapp, sauesvingel, gulaks, tepperot, beitesveve og bråtestarr. Et par steder ble det også funnet flekkgrisor. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter, og det vurderes i tillegg å være godt potensial for beitemarkssopp.

Bruk tilstand og påvirkning: Området er gjerdet inn til beite, og ser ut til å være i aktiv bruk, men er ikke beitet i 2017. Det er en del oppslag av ung gran.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjørtal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknnyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknnyttede arter.

Verdivurdering: Hagemark med en fin blanding av trær, busker og åpne partier, og med kvaliteter knyttet til kulturrengflora jamnt spredd i området. Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse og tilstand og lav på artsamangfold. Samlet gir dette verdien viktig - B. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles bør området i tillegg til videre beiting også regelmessig manuelt ryddes for krattoppslag. All ung gran bør tas ut, og det er ikke noe i veien for å ta ut også eldre gran. Alle eldre løvtrær bør spares og det er viktig å la død ved og hulheter få utvikle seg fritt. Gjødsling vil kunne påvirke artsamangfoldet negativt.

.....

1835 Haugen søndre

Store gamle trær – Ask Verdi: C Areal : 0,06 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 26.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtelsesplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en ask på gårdstunet på Haugen søndre i Gvammen i Hjørtal.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Treet er kartlagt som naturtypen store gamle trær, utforming ask. Treet har middels bred krone. Det måler 70-80 cm i diameter ved brysthøyde. Treet har ikke synlige hulheter og kun litt grov sprekkebar.

Artsamangfold: Treet ble ikke undersøkt for arter, men det har trolig begrenset artsamangfold per i dag. Det vil på sikt være potensial for krevende arter av bl.a. insekter og lav, etterhvert som hulheter, død ved og grov barkstruktur blir bedre utviklet.

Bruk tilstand og påvirkning: Treet står åpent og eksponert til på tunet. Deler av rotsystemet ligger under hardpakket jord hvor det er ferdsel med kjøretøy.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Treet er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjørtal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknnyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknnyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten middels vekt for størrelse og landskapsøkologi, men scorer ikke på andre parametere. Samlet gir dette verdien lokalt viktig - C. Verdien styrkes av at treet ligger i et landskap med stor tetthet av andre kulturlandskapskvaliteter.

Skjøtsel og hensyn: Det er viktig å holde det åpent rundt treet, og å la død ved og hulheter få utvikle seg fritt. Det bør ikke fylles på jord i rotsone for at det skal forbli vitalt.

.....

1836 Åsen

Dam – Gårdsdam Verdi: C Areal : 1,39 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 26.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtelsesplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter to dammer på og inntil gårdstunet på Åsen i Gvammen i Hjørtal. Det er flere smådammer som henger sammen i et vannsystem, hvorav de to største er avgrenset som naturtype.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som naturtypen dam med utforming gårdsdam. Dammene er omkranset av engkanter og til dels plen, og har kanter med starr og gress.

Artsamangfold: Dammene er ikke spesielt undersøkt for artsamangfold. Det er notert tjernaks i begge dammene og hanekam i kantvegetasjonen til den øvre dammen. Dammer har betydning for mange insekter, bl.a. øyestikkere. Det er også et visst potensial for amfibier.

Bruk tilstand og påvirkning: Dammene er trolig kunstige. Det er gjort en del arbeider ved den øvre dammen, og et damparti øverst i vannsystemet er utelatt fordi kantvegetasjonen er fjernet.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Dammene er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjørtal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknnyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknnyttede arter.

Verdivurdering: To dammer uten spesielt dokumentert artsamangfold, men med potensial for både insekter og amfibier. Vurderes som lokalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: For å legge til rette for artsamangfold vil det være positivt å la kantvegetasjon med starr, gress m.m. utvikle seg i alle damkanter. Ungskog og krattvegetasjon kan gjerne holdes nede for å sikre god solinnstråling.

.....

1837 Møland, hagemark

Hagemark – Fattig hagemark med boreale trær Verdi: B Areal : 8,81 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 27.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtelsesplaner. Lokaliteten er opprinnelig registrert av Jon Klepsland (BioFokus) i 2007, men både beskrivelse og avgrensning er revidert. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015) og fremmedartsstatus basert på Gederaas et al. 2012.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en sørvendt rygg tilhørende Mølandsmoen, men som ligger inntil Marken sør, i Nordbygda i Hjørtal. Ryggen består av relativt tykke morene- eller breelv/elveavsetninger med sandrik jord. Hagemarken inngår i et større beiteareal, men resterende deler er sterkere gjengrodd og har ikke de samme kvalitetene i feltsjikt.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Området beites av sau, og det har et glissent tresjikt av eldre bjørk. Lokaliteten er derfor kartlagt som hagemark med utforming fattig (-rik) hagemark med boreale trær. Dominerende grunnstype er intermediær-svakt kalkrik tørreng med mindre hevdpreg. Området har et glissent tresjikt av bjørk, med innslag av furu. En del av bjørkene er grove og har grov sprekkebar.

Artsmangfold: Blåbær, røsslyng og smyle er dominerende arter i feltsjiktet, men innimellom er det en nokså variert og rik engflora av typiske kulturmarksplanter. Det er registrert bl.a. beitesvever, engfrytle, engtjæreblom, grassestjerneblom, markjordbær, tepperot, tiriltunge, blåfjær, firkantperikum, engfiol, legeveronika, bleikstarr, bråtestarr og gulaks. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter, og det vurderes i tillegg å være godt potensial for beitemarkssopp.

Bruk tilstand og påvirkning: Området beites av sau, og den nedre delen av skråningen er godt beitet. Det er likevel en viss grad av gjengroing, spesielt i de øvre delene. Her er det en del oppslag av ung gran, bjørk og furu, i tillegg til mye einstape. Det er en del stubber av bjørk og furu, og området ble ryddet en gang mellom 1992 og 2004 fra å være dekket av skog.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Til dels velbeitet hagemark med kvaliteter knyttet til både gamle trær og til rik kulturengflora. Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse, middels på tilstand og lav på arts mangfold. Samlet gir dette verdien viktig - B. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles bør området i tillegg til videre beiting også regelmessig manuelt ryddes for krattoppslag. All gran bør tas ut. All eldre bjørk bør spares og det er viktig å la død ved og hulheter få utvikle seg fritt. Beitetrykket kan evt. økes noe, men dette bør i tilfelle kombineres med at en rydder mer av krattet i nordre del og på nordsiden av lokaliteten. Gjødsling vil kunne påvirke arts mangfoldet negativt.

.....

1838 Haugeberg søndre I

Store gamle trær – Spisslønn Verdi: C Areal : 0,19 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 27.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en spisslønn i beite ovenfor tunet til Haugeberg søndre i Gvammen i Hjartdal.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Treet er kartlagt som naturtypen store gamle trær, utforming spisslønn. Treet har vid krone og måler ca. 75 cm i diameter ved brysthøyde. Treet har forholdsvis grov sprekke bark og enkelte døde greiner i kronen.

Artsmangfold: Treet ble ikke undersøkt for arter, men det er et visst potensial for krevende arter av bl.a. insekter og lav knyttet til hulheter, død ved og grov barkstruktur.

Bruk tilstand og påvirkning: Treet står åpent og eksponert i beite tett inntil tunet. Det er noe oppslag av bringebærkratt og løvkratt rundt treet. Det er et lite skur og noe materiell i nærheten av treet, men dette har minimal påvirkning.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Treet er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten middels vekt for størrelse, barkstruktur og landskapsøkologi, men scorer ikke på andre parametere. Samlet gir dette verdien lokal viktig - C (men ikke veldig langt unna B). Verdien styrkes av at treet ligger i et landskap med stor tetthet av andre kulturlandskapskvaliteter.

Skjøtsel og hensyn: Det er viktig å holde det åpent rundt treet, og fjerne eventuell oppskyttende løvkratt og yngre trær. Død ved og hulheter bør få utvikle seg fritt.

.....

1839 Haugeberg søndre II

Store gamle trær – Ask Verdi: C Areal : 0,23 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 27.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015) og fremmedartsstatus basert på Gederås et al. 2012.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en ask på tunet til Haugeberg søndre i Gvammen i Hjartdal.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Treet er kartlagt som naturtypen store gamle trær, utforming ask. Treet har middels vid krone og stammen måler ca. 65 cm i diameter ved brysthøyde. Treet mangler synlige hulheter.

Artsmangfold: Treet ble ikke undersøkt for arter, men det vil på sikt være potensial for krevende arter av bl.a. insekter og lav knyttet til hulheter, død ved og grov barkstruktur.

Bruk tilstand og påvirkning: Treet står noe trangt inntill andre løvtrær og en del oppskyttende løvkratt, men den vide kronen tyder på at den tidligere har stått mer åpent til. Det er også en del materiell og skrap forholdsvis tett innpå treet.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Treet er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten lav vekt for størrelse og middels for landskapsøkologi, men scorer ikke på andre parametere. Samlet gir dette verdien lokalt viktig - C. Verdien styrkes av at treet ligger i et landskap med stor tetthet av andre kulturlandskapskvaliteter.

Skjøtsel og hensyn: Det er viktig å holde det åpent rundt treet, og å la død ved og hulheter få utvikle seg fritt. Yngre løvtrær som vokser inn i kronen eller skygger ut treet bør fjernes. Det vil også være en fordel om en fjerner noe av det materiellet som står inntil trestammen.

.....

1840 Klevshaug

Store gamle trær – Lind Verdi: C Areal : 0,69 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 27.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015) og fremmedartsstatus basert på Gederås et al. 2012.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter to lindetrær langs gårdsveien forbi Kleivhaug i Gvammen i Hjartdal.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Trærne er kartlagt som naturtypen store gamle trær, utforming lind. Trærne har middels vid krone og begge stammene måler ca. 75 cm i diameter ved brysthøyde. Trærne mangler synlige hulheter, men har noe grov sprekke bark.

Artsmangfold: Trærne ble ikke undersøkt for arter, men det er, spesielt på litt sikt, potensial for krevende arter av bl.a. insekter og lav knyttet til hulheter, død ved og grov barkstruktur.

Bruk tilstand og påvirkning: Det er plantet noen yngre trær langs veien som står tett innpå lindene, men ellers står de forholdsvis åpent og eksponert.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Treet er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjørtedal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten middels vekt for størrelse, barkstruktur og landskapsøkologi, men scorer ikke på andre parametere. Samlet gir dette verdien lokalt viktig - C (men ikke veldig langt unna B). Verdien styrkes av at treet ligger i et landskap med stor tetthet av andre kulturlandskapskvaliteter.

Skjøtsel og hensyn: Det er viktig å holde det åpent rundt treet, og å la død ved og hulheter få utvikle seg fritt. Yngre løvtrær som står tett inntil og risikerer å vokse inn i kronen eller å skygge ut lindene bør fjernes.

.....

1841 Bergsland nedre

Slåtteområde – Rik slåtteeng Verdi: B Areal : 2,75 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 27.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Lokaliteten er i tillegg undersøkt for beitemarkssopp av Terje Blindheim 14.09.2017. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015) og fremmedartsstatus basert på Gleditsia et al. 2012.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter et sørvendt engparti øst for Bergsland nedre i Gvammen i Nordbygda i Hjørtedal. Det er relativt dypt jordsmonn, men det er noen grunnlendte partier i øvre deler. Berggrunnen i området står oppført som kvartsitt jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet er i dag del av et beite, men ser ikke ut til å ha blitt beitet i 2017. Floraen er imidlertid tydelig preget av lang tids slått, og har trolig vært slått inntil relativt nylig. De siste årenes beite har ikke endret vegetasjonen vesentlig.

Lokaliteten er derfor kartlagt som slåtteområde, av utforming rik slåtteeng. Dominerende grunnstype er svakt kalkrik eng med klart hevdpreg, med innslag av svakt kalkrik tørreng. I østre enden står en stor ask som trolig har vært styvett langt tilbake.

Artsmangfold: Engfloraen er variert, urterik og dominert av typiske kulturmarksplanter. Det er registrert bl.a. aurikkelsveve, hårsveve, engtjæreblom, sølvmyr, blåfjær, prikkperikum, småengkall, smalkjempe, gjeldkarve, rødknapp, prestekrage, hvitmaure og flekkgrisor. I nedre del av enga mot veien er det større innslag av mer høyvokste og nitrogenkrevende arter som timotei og hundegras. Det er registrert 9 arter av beitemarkssopp, inkludert den rødlistede lutvokssopp (NT). Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Engpartiet er preget av slått, men inngår nå i et større beite. Enga ser ikke ut til å ha blitt beitet i 2017, men er ellers realtvis velbevirket. Mot veien i sør er det en relativt tett rekke av unge grantrær. Disse kaster skygge over nedre del av enga, hvilket kan medføre gjengroing og utarming av floraen.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjørtedal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Middels stort engareal, med relativt stort mangfold av typiske kulturmarksarter. Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten middels vekt på påvirkning, lav-middels på arts-mangfold, men høy på størrelse og tilstand. Samlet gir dette verdien viktig - B, men er ikke veldig langt unna A. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles må hevd med årlig slått eller evt. beite fortsette. Gjødsling bør unngås for å hindre økt næringstilførsel og utarming av mangfoldet. Grantrærne mot veien bør fjernes.

.....

1842 Bergsland nedre veikant

Engpregete erstattingsbiotoper – Veg- og jernbanekant Verdi: B Areal : 0,42 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 27.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtselsplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015) og fremmedartsstatus basert på Gleditsia et al. 2012.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en sørvendt veikant øst for Bergsland nedre i Gvammen i Nordbygda i Hjørtedal. Vegskråningen består til stor del av en eldre, trolig sand/grusdominert veifylling. Berggrunnen i området står oppført som kvartsitt jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Vegskrenten har en artsrik flora av typiske kulturrengarter, til dels dominert av prestekrage. Lokaliteten er kartlagt som engpregete erstattingsbiotop, av utforming rik vegkant. Dominerende grunnstype er eng-liknende sterkt endret fastmark.

Artsmangfold: Engfloraen er variert, urterik og dominert av typiske kulturmarksplanter. Det er registrert bl.a. stivsveve, engfrytle, hårsveve, hvit jonsokblom, engtjæreblom, tepperot, tiriltunge, skogkløver, fuglevikke, firkantperikum, legeronika, smalkjempe, gjeldkarve, rødknapp, blåkløkke, prestekrage og gulaks. Det inngår en del mer høyvokste og nitrogenkrevende arter som timotei, hundegras og høymol. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Vegkanten har trolig blitt slått over lang tid for å holde vegetasjonen nede, og den har klart preg av slåtteområde. Det er usikkert hvor ofte vegkanten blir slått i dag, men den har et forholdsvis velbevirket preg.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Den engpregete vegkanten er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjørtedal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Engpreget veikant med relativt stort mangfold av typiske kulturmarksarter. Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten høy vekt på tilstand og påvirkning, middels på hevd, og lav på arts-mangfold og størrelse. Samlet gir dette verdien viktig - B. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles må hevd med regelmessig (helst årlig) slått fortsette. Eventuelle oppslag av løvkratt, bringebær etc. bør ryddes manuelt. Gjødsling bør unngås for å hindre økt næringstilførsel og utarming av mangfoldet.

.....

1843 Langåsdalen

Naturbeitemark – Rik beitetørreng Verdi: C Areal : 2,55 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 27.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtelsesplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet består av to adskilte engpartier på hver sin side av veien ved Langåsdaalen i Gvammen i Hjartdal. Begge engpartiene er i dag del av større beiter, men øvrige arealer har et mer gjødsla preg og kvalifiserer ikke som naturtype. I engpartiet på nedsiden av veien er noe areal med glissent tresjikt inkludert. Jordsmonnet består av sandrik morene, og er relativt tørt. I øvre avgrensning er det også et lite kildeframspring. Berggrunnen i området står oppført som kvartsitt jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Begge engpartiene blir i dag beitet av storfe. Engene har tidligere blitt slått, men vegetasjonen mangler tydelig slåttepreg. Lokaliteten er derfor kartlagt som naturbeitemark, av utforming rik beitetørreng. Dominerende grunnstype er svakt kalkrik tørreng.

Artsmangfold: Engfloraen er variert, urterik og dominert av typiske kulturmarksplanter. Det er registrert bl.a. flekkgrisor, hårsveve, engtjæreblom, hassel, engnellik, blåfjær, gjeldkarve, sanikel (i skogholtet på nedsiden veien), rødknapp, katterot, smalkjempe, fagerknoppurt, prestekrage, markjordbær og skogmarihånd. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Begge engpartiene blir beitet av storfe, med forholdsvis høyt beitetrykk. Området har vært slått tidligere. Deler av området kan ha vært noe gjødslet, men de mest gjødselpåvirkede delene er utelatt fra lokaliteten. Ovenfor gården er det et lite massetak, hvor det er tatt ut sand og grus.

Fremmede arter: Det vokser noe hagelupin inntil et lite sandtak i øvre polygon.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: To hver for seg små-middels store engpartier, med typiske og til dels krevende kulturmarksarter. Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten lav vekt for artsamangfold, tilstand og påvirkning, og middels-høy for størrelse. Samlet gir dette verdien lokalt viktig - C. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles må hevd med beite eller evt. slått fortsette. Gjødsling bør unngås for å hindre økt næringstilførsel og utarming av mangfoldet. Hagelupin bør fjernes før den sprer seg ytterligere.

.....

1844 Haugeberg søndre III

Naturbeitemark – Rik beitetørreng Verdi: C Areal : 0,56 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 27.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtelsesplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en mindre del av et sørvendt engparti ovenfor gården Haugeberg i Gvammen i Hjartdal. Jordsmonnet består av morene med en god del stein. Det avgrensede partiet består av en relativt grunnlendt tørrbakke med noe berg i dagen. Berggrunnen i området står oppført som kvartsitt jf. NGU's berggrunnskart. Lokaliteten er avgrenset mot mer gjødslet eng i sør, og mot skogdekt mark og gjengrodd eng i øst, nord og vest.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet blir beitet og har et ugjødsla preg. Det vurderes derfor som naturbeitemark, med utforming rik beitetørreng. Dominerende grunnstype er svakt kalkrik tørreng.

Artsmangfold: Engfloraen er urterik og dominert av typiske kulturmarksplanter. Det er registrert hårsveve, engsmelle, blåfjær, bakkemynte, blåmunke, katterot og einer. Det er noe potensial for beitemarkssopp. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Området inngår i et større beite, som beites av sau. Det er enkelte einer og oppslag av løv, men foreløpig svak gjengroing. Det står en eller et par graner mot sørøst, som kaster noe skygge og vil kunne bidra til gjengroing. Det går en høyspentlinje over området.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Lite engparti med ugjødsla preg og enkelte krevende kulturmarksarter, i større beiteareal. Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten middels vekt for tilstand og påvirkning, og lav vekt for artsamangfold og størrelse. Samlet gir dette verdien lokalt viktig - C. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles må hevd med beite fortsette. Gjødsling bør unngås for å hindre økt næringstilførsel og utarming av mangfoldet. Løvoppslag bør ryddes og grantrær i sørøstkanten av lokaliteten bør også fjernes.

.....

1845 Trettestykket V

Slåttemark – Rik slåtteeng Verdi: A Areal : 10,9 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 27.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtelsesplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter et sørvendt engparti i skogen nordvest for Trettestykket i Gvammen i Hjartdal. Det er relativt dypt jordsmonn, og det går et par fuktige sig over eng. Berggrunnen i området står oppført som kvartsitt jf. NGU's berggrunnskart.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet er i dag del av et større skogsbeite. Floraen er imidlertid tydelig preget av lang tids slått, og har trolig vært slått inntil forholdsvis nylig. Lokaliteten er derfor kartlagt som slåttemark, av utforming rik slåtteeng. Dominerende grunnstype er svakt kalkrik eng med klart hevdpreg, til dels med noe kildepreg. I øvre deler finnes også mindre partier med svakt kalkrik tørreng.

Artsmangfold: Engfloraen er variert, urterik og dominert av typiske kulturmarksplanter. Det er registrert bl.a. hårsveve, hvit jonsokblom, tepperot, knollerteknapp, tirlunge, rødkløver, fuglevikke, blåfjær, engfiol, småengkall, legeveronika, smalkjempe, gjeldkarve, blåkløkke, prestekrage og gulaks. I fuktige partier vokser hvitbladtistel, skogmarihånd, stormaure og skogsnele. I nedre del av eng vokser en del mer nitrogenkrevende arter som engsoleie, firkantperikum og hundegras. Det er tidligere registrert lutvokssopp (NT) på eng. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter. Størrelsen og variasjonen fra fuktengpartier til tørrbakke er ekstra positiv. Ved befaringen ble det på avstand observert noe som kan ha vært apolloommerfugl.

Bruk tilstand og påvirkning: Engpartiet er preget av slått, men inngår nå i et større sauebeite. Enkelte unge gran, furu og einer samt noe bringebær er kommet opp i senere tid. Det er noe gjengroing med bjørk og gråor fra skogkantene rundt. I kantene av den nordvestre teigen er einstape i spredning.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Stort engareal, med et variert mangfold av typiske kulturmarksarter. Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten høy vekt for størrelse og typevariasjon, middels-høy for tilstand og påvirkning og lav-middels for artsmangfold. Samlet gir dette verdien svært viktig - A. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles må hevd med årlig slått eller evt. beite fortsette. Sensommerslått med etterbeite ville trolig vært det mest ideelle for artsmangfoldet. Gjødsling bør unngås for å hindre økt næringstilførsel og utarming av mangfoldet. Ungtrær og oppslag av kratt bør fjernes manuelt.

.....

1846 Tute nord

Naturbeitemark – Fattig beiteeng Verdi: B Areal : 5,12 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 27.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtelsesplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter et sørvendt engparti ovenfor gården Tute i Gvammen i Hjartdal. Jordsmonnet består av morene med en god del stein. Grunne tørrbakkepartier dominerer og det finnes i tillegg enkelte fuktig. Berggrunnen i området står oppført som kvartsitt jf. NGU's berggrunnskart. Lokaliteten er avgrenset mot mer gjødslet eng i sør og nord, og mot skogdekt mark og gjengrodd eng i øst og vest.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet blir beitet og har et ugjødsla preg. Det vurderes derfor som naturbeitemark, av utforming rik beitetørreng. Dominerende grunntype er svakt kalkrik tørreng. Det er et spredt tresjikt av ask, osp og rogn. I tillegg er det en del einer og enkelte rosebusker.

Artsmangfold: Engfloraen er variert, urterik og dominert av typiske kulturmarksplanter. Det er registrert bl.a. aurikkelsveve, hårsveve, engtjæreblom, tirltunge, blåfjær, firkantperikum, jonsokkoll, blåkoll, tveskjeggveronika, legeveronika, smalkjempe, gjeldkarve, rødknapp, blåknapp og engknoppurt. Signalarten revekjuke ble funnet på eldre osp. Det er relativt stort potensial for beitemarkssopp. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Området inngår i et større beite, som beites av storfe. Det er spesielt mot kantene av lokaliteten svak gjengroing med løvkratt, bringebær og einstape.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknnyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknnyttede arter.

Verdivurdering: Relativt stort engareal, med et variert mangfold av typiske kulturmarksarter. Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten middels vekt for tilstand og påvirkning, lav-middels for artsmangfold, og høy for størrelse. Samlet gir dette verdien viktig - B, men er ikke veldig langt unna A. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles må hevd med beite fortsette. Gjødsling bør unngås for å hindre økt næringstilførsel og utarming av mangfoldet. Godt etablerte busker (einer og roser) og trær kan gjerne spares, men det vil være en fordel å rydde bringebær og oppslag av løv.

.....

1847 To

Slåtte-mark – Rik slåtteeng Verdi: B Areal : 1,24 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i mars 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 27.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtelsesplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter et sørvendt engparti tett ved tunet på gården To i Gvammen i Nordbygda i Hjartdal. Det er relativt dypt jordsmonn, men det er et grunnlendt parti med en liten bergknaus sentralt i området. I vest bak huset er det noe kildesig og fuktengpreg. Berggrunnen i området står oppført som kvartsitt jf. NGU's berggrunnskart, men berget ser ut til å være rikere enn så. Enga grenser mot et sauebeite i vest.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engen blir fortsatt trolig slått, i hvert innimellom. Floraen er tydelig preget av lang tids slått. Lokaliteten er derfor kartlagt som slåtte-mark, av utforming rik slåtteeng. Dominerende grunntype er svakt kalkrik eng med klart hevdpreg, med innslag av svakt kalkrik tørreng samt kalkrik fukteng med klart hevdpreg og svakt preg av gjødsling.

Artsmangfold: Engfloraen er variert, urterik og dominert av typiske kulturmarksplanter. Det er registrert bl.a. flekkgrisor, hvit jonsokblom, engnellik, teiebær, tirltunge, fuglevikke, blåfjær, gjeldkarve, rødknapp, fagerklokke, engknoppurt, prestekekrage, hvitmaure og hengeaks. I de fuktige delene vokser hvitbladtistel, skogmarihand, harerug, mjørdurt, enghumleblom og skogstorkenebb. Ved den tørre knausen vokser entjæreblom, hårsveve og småengkall. Det er noe potensial for beitemarkssopp, spesielt i den tørrere engen. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter.

Bruk tilstand og påvirkning: Engpartiet er preget av lang tids slått. Det er noe usikkert om engen blir slått i dag, men den blir trolig slått i hvert fall innimellom for å holde vegetasjonen bak tunet nede. Feltsjiktet er relativt høyvokst. Det er noe oppslag av løv og bringebær i kantene mot skogholtene i nord og øst, men lite i sentrale deler av engen. Det står et lite skur i engen bak tunet.

Fremmede arter: Engen ligger tett på gårdstunet hvor det er en del hageplanter, men det er ikke observert noen i selve engen.

Toppklokke/praktoppklokke vokser akkurat i kanten av tunet.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjartdal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknnyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknnyttede arter.

Verdivurdering: Lite engareal, med varierte engtyper og et relativt stort mangfold av typiske kulturmarksarter. Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten høy vekt for typevariasjon, middels-høy for tilstand og påvirkning og middels for artsmangfold og størrelse. Samlet gir dette verdien viktig - B, men ikke veldig langt unna A. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles må hevd med årlig slått fortsette. Sensommerslått med etterbeite ville trolig vært det mest ideelle for artsmangfoldet. Gjødsling bør unngås for å hindre økt næringstilførsel og utarming av mangfoldet. Oppslag av kratt og treplanter bør fjernes manuelt.

.....

1848 Tute sør

Hagemark – Rik hagemark med edellauvtrær Verdi: C Areal : 1,22 daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Anders Thylén (BioFokus) i februar 2018, på grunnlag av eget feltarbeid 27.06.2017. Kartleggingen ble gjort på oppdrag for Fylkesmannen for å framskaffe kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av skjøtelsesplaner. Definisjon og verdisetting av naturtypen følger DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter mindre deler av en tresatt beitemark i en sørvendt bakke sør for tunet til Tute i Gvammen i Hjørtal. Jordsmonnet består av morenemateriale med en god del stein. Berggrunnen i området står oppført som kvartsitt jf. NGU's berggrunnskart. Den tresatte beitemarken er betydelig større, men det meste av vegetasjonen har et gjødsels preg, og disse delene er utelatt.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Engpartiet blir normalt beitet, men det har samtidig noe tredekning og naturkvaliteter knyttet til store trær. Den er derfor kartlagt som hagemark, med utforming rik hagemark med edelløvtrær. Dominerende grunnstype er svakt kalkrik eng med mindre hevdpreg, med innslag av svakt kalkrik tørrang. Det er en god del ask, eldre hengebjørker og spredte hasselkjerr, både innenfor den avgrensede lokaliteten og i beitemarka som helhet.

Artsmangfold: Den avgrensede delen av beitet har en urterik engflora av typiske kulturmarksarter. Her vokser bl.a. hårsveve, gjeldkarve, rødknapp, blåknapp, blåkløkke, engknoppurt og fagerknoppurt. Urterike og varme kulturlandskapslokaliteter har generelt stort potensial for krevende insekter. Det er et økende potensial for at de eldre trærne vil kunne huse krevende arter i takt med at hulheter, død ved og grov barkstruktur utvikles.

Bruk tilstand og påvirkning: Enga blir beitet av storfe. Høyvokste nitrofile arter som hundegrass, høymol og engsoleie dominerer i kantene og i arealene rundt om, og her er det også en del oppslag av yngre løvkratt.

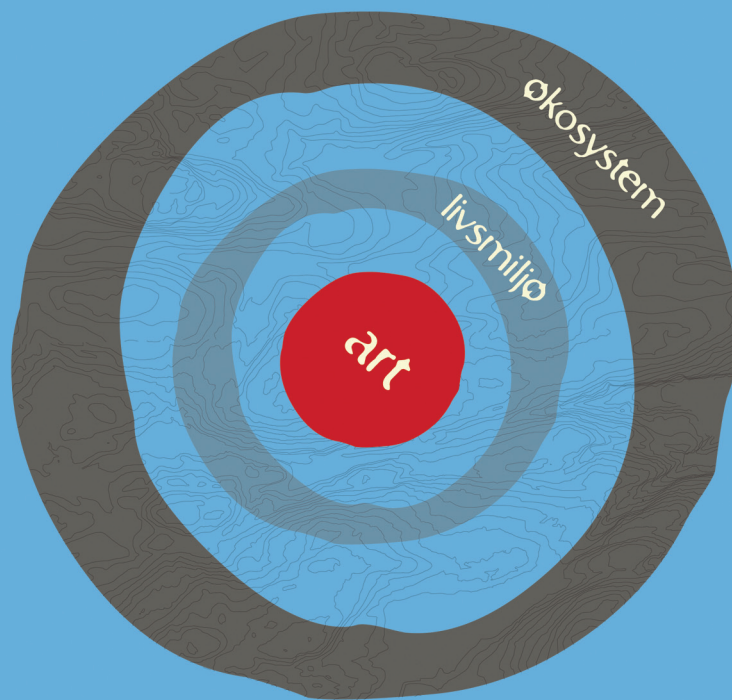
Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Enga er del av kulturlandskapet i Svartdal/Hjørtal som fremviser en sjelden stor tetthet av kulturmarkstilknyttede naturtyper av høy verdi og sjeldent store populasjoner av kulturmarkstilknyttede arter.

Verdivurdering: Hagemark med kvaliteter knyttet til både gamle trær og til kulturengflora. Med grunnlag i faktaark for naturtypen så oppnår lokaliteten lav vekt for størrelse, artsmangfold og typevariasjon, og middels for tilstand og påvirkning. Samlet gir dette verdien lokalt viktig - C. Verdien styrkes av at området ligger i et landskap med sterke populasjoner av mange krevende kulturmarksarter.

Skjøtsel og hensyn: Skal naturverdiene opprettholdes og evt. videreutvikles må beite fortsette. I tillegg må området regelmessig manuelt ryddes for nye krattoppslag. Alt av eldre ask, bjørk og hassel må imidlertid spares, og det er viktig å la død ved og hulheter få utvikle seg fritt. Gjødsling vil kunne påvirke artsmangfoldet negativt.

.....

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>